

num sed aut potius esse videtur. Talis autem opinio videtur et deteriores ipsos esse
 Snguli namque hominum desiderant ea quibus sunt digni. Sonuent etiam sese et a pre
 clavis actibus et exansis quasi sint indigni. Et a bonis exterius simili modo. At tunc solum
 sunt. Et se ipsos ignorare. Atque idem clare. Nam quasi sint digni. res eas appetunt
 que honoribus essia solent. Deinde redarguntur. uestitus se ornant. et gestu et usu
 modi rebus. Et speritatus suas manifestas esse uolunt. De ipsis quoque etiam dicunt ut
 ob illas affluantur honore. Magnitudinem autem animi pusillaminitas opponitur magis
 q̄ laetando. Fit et magis et detron est. Magnitudo igitur animi circa honores uti
 diximus magnos uersatur.

Capitulum 2^{um}

Idem autem et circa honores ut antea diximus alia q̄dam esse uisus q̄
 q̄dam p̄ inde sibi habere uideatur ad animi magnitudinem atque sibi habet.
 ad magnitudinem liberalitas. Hec namque uirtutes ambe aut magnitudinem q̄
 don desiderant. circa uero mediocritas. Pua nos ipsos ut oportet disponunt. Atque ut in capien
 dis dandisq̄ penitus mediocritas est et exuperatio et defectio. sic et in honore appetitione
 fit ut magis q̄ oportet et minus. et unde oportet et ut oportet appetantur homines.
 Reprehendimus. h. ambinosum hominem atque honoris appetitione uacantem. Illi. quia p̄
 q̄ oportet et unde nō oportet honore appetit. Nunc. quia ne ob res q̄dam honestas ho
 noribus affici uult. Verū intendit illi tamq̄ uisum et rei apudum pulare. intendit hūc
 tū moderatim hominem modestumq̄ laudare solentis quicquid modis et antea diximus. Co
 stat autem cum pluribus modis quispian alacris apudis rei dicatur. non ad idem nos se
 per ambinosum ipsam conferre. Sed cum laudamus ad plerumque quia magis q̄ plerumque
 honores ipse declarat desiderat. Cum reprehendimus ad id quod oportet. quia magis q̄
 oportet honores affectat nomine. Cum autem nominat mediocritas uacat. contendit de ip
 sa q̄ regione uania uideatur extrema. Atque quibus in tribus est exuperatio defectio. Tunc
 est. ut patet et medium. At honores et magis q̄ oportet affectantur et minus. Go
 fit. ut affectantur etiam ut oportet. Laudantur huiusmodi huiusmodi huiusmodi
 honores affectandos sit mediocritas. quam et uacare nomine diximus. Atque resper.
 in quidem ambinosi uacitas appetitionis uidetur esse honoris. Resperu uero u
 acuitas appetitionis honoris. ambito nimirum esse uidetur. Quod si utramq̄ cose
 ratum. utraq̄ quodammodo esse uidetur. Quod quidem et ad alias uidetur atomo
 dari uirtutes. Exim autem huius ex eo uidetur. opponi quia medio nullum est positum
 nomen. :-

Varianus tertius

Capitulum unum

Insuper autem est qdam melioritas circa iram Aut am melius et ex
ma ferre nomine careant Ad melius quidem mansuetudinem ipsam addu-
mus Ad defensionem uacantem nomine declinantem Exuperato uero que-
dam iramanda dici potest Affectus ei est ira. Ea uero q ipsam efficiunt
multa sunt et diuersa Atque is quidem qui pro quibus et contra quos oportet et ut o-
portet et cum oportet et qm in tempore oportet irascitur. Et huius is homo man-
suetus profecto. si quidem laudatur ipsa mansuetudo Mansuetus n. ac minus homo uult
pauinatione uacare. et no a pauinatione duci sed p huius et tanto in tempore irasci
p inde atq ratio iubet. Erare aut circa defensionem magis uideatur. Non est ei iudex
et ad asserendas penas ipse uir mansuetus Sed potius clemens et ad ueniam
dandam facilius. Deterius autem siue sit qdam in uacitas. siue aliquid aliud quid
quid sit tandem inuicorporatur. Qui namq non irascuntur p quibus pro quib? opor-
tet et ut oportet et cum oportet. et aduersus quos oportet. fati omnes esse uidentur.
Nam neq serare neq dolere uidentur Atq qui non irascuntur istis non uidentur esse
aptis ad ulastendum prefere aut contumelias et suos negligere seruire nimis est.
Exuperatio uero p hoc qdam omnia fit. Nam fit et aduersus quos non oportet. et p
quib? non oportet. Non in innumera eodem insunt quippe cum esse non possit. Malum
ei et seipsum patit. Et si totum integritas fit intollerabile fit Iracundi igitur atq qdam
irascuntur et quib? non oportet et pro quib? no oportet. et magis q oportet. At ita
desistunt Quod qdam et optimum habent. Hoc autem ideo fit. quia no deinent ira
sed continuo reddunt. Qua qdam ex pte manifesta sunt. ob exordientiam. Deinde ces-
sant atq sedantur. Huius uero qui excedere sumabili diuinitis exordientur summe
et ad quoduis et pro quo uis sunt iracundi exuperatione Unde et dicto nomine in-
cipiunt. At amari cum difficultate placantur et longo tempore sunt sub ira. Compro-
munt ei atq deinent ipsam Sed ubi reddunt. cessant. Vltio namq ponit ire modum
pro dolore uoluptatem efficiens. Quod si id non fiat omnis ipseus deinent ire. Et
cum istos occulta sit ira. nemone ipsos ac persuadet ad magis iram ipsam ac exorden-
dam atq ut in seipsis digerant iram opus est ut patet tempore longo. Sunt et ta-
les homines et sibi ipsi et amissimis pmoletis. acerbos autem eos dicimus qui pro quib?
non oportet et magis q oportet longius irascuntur. sineq pena uel supplicio no placan-
tur. Hoc cum ita sit. mansuetudini magis exuperationem opponimus. fit n. magis quip-
pe cum humanis sit uolast. Et ipsi acerbiores deiores sunt ut patet ad uitam simul
agendam. At ei quod et antea dictum est. et ex istis q nunc dicuntur emergit. id ad-
iungendum esse uidetur. Non n. finale determinare possumus quomodo et quibus et
pro quibus. et qm tempore irascendum sit. et qm quousq iras recte faciat quis

aut aberret Qui namq; parum transgrediamur non reprehendimus sine ad excessum sine ad
 defectionem se stertat Interdum n. deficientes laudamus mansuetosq; vocam? Non nū
 q; menses atq; acerbos tē aptos ad dominandum appellamus iurles Sed facile non est
 assignare rōne est q̄ntum et quomodo quispiam excessus respiciendus est ob id ipsum
 atq; vituprandus Tale namq; iudicium in singularib; est sane. et sensu fieri solet Illud tū
 est manifestum medium quidem habitum quo quibus oportet. et pro quibus et ut oporteret
 nascimur. et similitudo de cetero. laudabilem esse Exuperationes autem defectiones
 ut vitupandas Atq; si parum distent a medio. tunc si plus magis si nimum uehemen
 ter carpendas esse atq; respiciendas Constat igitur habitum medium consequendum ē
 semper. ac amplectendum Sed de habitib; qui circa nam ueritatem satis iam diximus.

Tractatus Quartus

Capitulum primum

Non enim autem et usu communis utroque ac etiam rerum quidam placen
 tes esse uidentur qui quidem pro uoluptate asserenda laudant omnia et
 modo aduersari putantes haud quāq; se molestos autē hominū esse oportere
 Quidam contra in omnibus aduersantes. neq; aniam ullam habere
 tes si dolorem afferant. dissiles contentosq; uocantur. Patet igitur. hos quidem du
 os habitus esse vitupandos medium autem inter hos laudandum Quo quidem quisi
 am ea q; oportet et ut oportet probabit ac acceptabit et similiter reprobat et ac
 aduersabitur Verū ipsi nomen nullum est positum persimilis autem est amicitie
 Talis est ē is qui medium hunc habet habitum qualem probū hōinem amicum
 dicere uolumus si afflicto ē dilecto Sed hoc differt ab amicitia quod est sine affectu
 dilectioneque eorū hominum quibus cum is uersatur qui hunc habitum habet Hō
 n. amore uel odio sed quia talis est ipse. probat singula ut oportet Nam similiter
 tam ad notos q; ad ignotos tam ad familiares q; ad non familiares idipsum ager
 Verum in singulis ut conuenit atq; decet. Non. n. eque familiarum et ex ternoium
 aniam habere. neq; dolore similiter eos afficere decet Summam igitur dictum est
 ipsum conuersari cum omnib; Respicit ad honestatem utilitatem ue. Coniectabit
 dolorem non afferre uel delectare Quidam n. hic circa uoluptates dolores q; eos
 uersari qui in conueniunt sunt Atq; quib; uoluptatum non est honoratum ipsi uel affere
 danam delectare. eas molestas feret. et eliget dolorem inferre Et si uoluptas quide
 fatiens deformitatem non parum affert dat dānum. oppositio uero parum dolorem non
 sane probabit Sed egre feret atq; eliget dolorem inferre Vano preterea modo amiste
 qui sunt in dignitatib; constituti. et cum priuatis et cum magis minusue notis et cum
 aliis idemdem differentiarum hominibus conuersabimur singulis ad tribuens quod

aug. acomodatur et daret. Et per se quidem existeret expeter delectare. Canebit autem
dolorem afferre Atq; sequit ea que eueniunt si sint maiora honestum fing. et id quod
conducit gratia q; magne uoluptatis que auerit. dolorem affert paruum. Talis est igitur
ipse melius. quem et credere diximus nomine. Is autem qui delectat. si id agit. studens et
se laudans non ob aliud quidq; placentissimum. Sin emolument causa sui ut inde sibi
proueniat in peniis. et in his que peniis comparantur utilitas. assentator ac delu
lator. At eum qui moleste fert omnia. diffialem contentissimq; diximus esse. Atq; uide
tur extrema tantum inter se oppositionem ex eo suscipe quia in eum nomine canet.

Capitulum 2^m

Inca endon fere uersatur. et arrogante mediocritas. q; quidem et ipsa noie
coret Atq; non munle fuerit. de lois enam ptractare. Nam et ea magis
que ad morem pntinent papiemus si de singulis manifestamus. et utrius
enam ipsas medicitates esse credemus. Si uero uicis id ita esse renamus. Eos igitur
qui in consuetu ad uoluptatem conuersantur atq; dolorem iam diximus. ac exphramus
Sed nunc de utraque mendacibus uer. similiter et in uerbis et in actibus et in fictione di
cimus. Arrogans itaq; pelana et ea q; non insunt et maiora q; insunt sibi uideam fin
gore. Dissimulatore autem contra negare que sibi insunt aut maiora facere. At me
dius am sit talis ut quodq; quale est. dicat atq; ostendat. tam uita q; uerbis est
uerax. ea q; sibi in se dicit ac constituit que sibi insunt. et neq; maiora neq; minora
fingit. At qui fit ut hoc quodq; quispiam et aliam et nullus rei causa fatias. At
q; qualis est quisq; talia tam dicit q; agit et ita uiuit. nisi aliam gratia agat.
At uero p se mendatum quidem inpbum est reprehensione dignum. Veri autem pro
bum et laudabile. Itaq; uerax quidem am sit medius et laude dignus. Mendaces
autem ambo quidem uirpatione sunt digni. Sed aliter magis arrogans inq; ipse At
de utraq; dicamus oportet. prius in de melio qui dicitur uerax. Atq; non de illo nre
dicimus qui in stipulanombus uerum dicit. et in alijs istius modi. q; ad iustitiam et ius
ticiam pntinent. Hic si ad aliam uirtutem acomodatur. Sed de eo qui sine rebus istius
modi tam uita q; rebus uerbis ex ea uera dicit. quia talis est haberi. Atq; uir talis.
homo pbus esse uidetur. Qui namq; uerum amat. Et in his rebus quibus nil refert
se se offerit. nilis ueritatem. is multo magis in his in quibus refert. uera dicit. ueritate
q; seruabit. Et si qui per se mendatum fugit. is ubi turpe est mentari non mentatur
profecto sed fugit mendatum sane. Vn autem talis. laudabilis est. Magis tamen
ad dejectionem ueritatis declinat. Hoc si equalibus esse uidetur quippe cum omni ex
pationes sint moleste. Sed qui res sibi maiores q; insunt fingit. si nullus causa rei. pra
uo quidem est uero similis. Non. n. gaudet mendato. Vanus autem magis q; malus est.

videtur Sin altius gratia siglorie uel honoris non nimium est utipandus ut arrogas
Sin argens et eoz que ad argentum indignant. debemori est Arrogans aut non in potena
sed in electione plane consistit. Habitu namq; et quia talis est. arrogans est suar et men
dax quidam ipso mendatio gaudens quidam gloriam aut lucrum papiens Qui igitur
glorie causa fest ostentant hoi talia sibi assumunt pro quib; homines laudantur
aut beati esse uidentur Qui uero grada lucri hoi sibi uendicant ea quoz usus ad
proximos transt; et q; latere possunt neq; papi non in esse fingunt. n. se medios ul
uates egregios Qua ppter plurimi hominum talia simulant ac arrogant sibi as
sumant Inhiit et hoi; ut patet ea que diximus At dissimulatores attenuantes sua. ele
gantiores moribus esse uidentur. Non a lucri ca dicere uidentur Sed ut fiant tum
ditatem maxime autem hoi negant ea que insunt sibi pclara ut et somates fanebat Sol
qui pua manifesta; dissimulant hoi modesti simul ac malitiosi duntur. Et facile spori
ni possunt Atq; id ipm arrogantia uidetur interdum. Qualis est lacedemonioz uelutis.
Nam et exipatio et nimia desectio ad arrogantiam pmet. Sed qui moderate dissimu
latione utuntur nec ea dissimulant que minus ante oculos sunt et extant. elegantes esse
uidentur Aduersarij autem arrogans magisq; oppotum ipsi uerari. quippe am sit ut ex
dictis patuit dissimulatore detentur

Caplm 3m

Um autem sit et requies in uita et anegois cessatio relaxatioq; atq; in hac ip
sa ioc se reuerent homines. uidetur et hoc esse quidam equabilis uiuendi;
conseruandisq; modus. et dicendo et audiendo ea que oportet et ut oportet
Differet autem et dicendo inter tales. aut audiendo tales Atq; constat et
arca hec. exipationem esse medi; desectiorem ut Qui igitur in loisse que risum mouent
exuperant. sarrre uidentur esse atq; inepti asserantes omnino ridiculam et magis dier.
tantes facere risum q; honesta loqui et non afficere cum dolore in quem facere dicunt Qui
uero neq; dicunt quidq; ridiculi neq; alios dicere patiuntur agrestes hoi minimum rustici du
rig esse uidentur At is qui cum moderatione iocatur. Comed; atq; urbanus quasi uir boni mo
ris uocatur Tales namq; moaones moris esse uidentur Atq; ut corpora sic et mores ex
moaomb; indicantur Cum autem in hominibus habundet ridiculum ridiculum plurimiq;
ioc salubus ut magis q; oportet gaudeant. sarrre quoz eodem nomine nuncupantur q;l
sunt elegantes atq; urban; Sed eos differre atq; non medicomem ex hoi; que diximus patet.
Accomodatun autē habitus melio et ipsa dextentis Atq; ipsius est hominis dexti ea di
cere et audire q; ad modestum unum ingeniumq; accommodantur Sunt n. quedam q; ioc dicit
et audire talium hominum deet Atq; ipsius hominis ingenij libertiq; totus et cuncti ab
hominis seruili ioc rudisq; differt licet id ipm tam in antiquis q; in nouis comedijs tuc

Sarrre
Agrestis

in Quibusdam n. uerbor. obsecitas quibusdam subintellectis iudicium erat atq; hoc nō
parum honestatis differunt ratione. Quo nam igitur definendus sit ille qui recte facit
tjs utitur. Vtrum hoc quod dicat ea que hominem liberum atq; ingenium daret. an
hoc qd non afficiat audientem dolore uel etiam deleat. An minimum est id etiam ip
sum ut constet. Est. n. aliud Alij nimirum ad id mandandum atq; ea quibz libentius.
ut late patet audiet. quibus grauet. Que namq; sunt audiendo. ea uidetur et facere.
At non qualis sine ullo discrimine faceret Et si facere conuina qdam. legum uero latores
nō nulla conuina uetant Atq; forsitan eos hinc oportebit non nullas etiam ferreas. pro
hibere Vtr itaq; elegans ingeniosq; sic sese habebit in ioco. qd ipse met sibi ipi sit et
norma. Talis est igitur ipse medius in iocando siue docten. siue urbanus siue comis dicitur.
Homo autem sacra uimatur a iudicio Et neq; sibi neq; alijs parit modo moueat
risum. Ea q; dicit quoz elegans homo neq; diceret quidq; et aliqua ne audire quidem
proferret Sed rursus ad tales conuersandi modos multis est. Quippe cum nec ipse quidq;
asserat satis et cum assentit alij egre molestus ferat Requies autem et iocus necessaria
nimirum in uita esse uidetur Tres igitur hec sunt qd diximus machinantes Tria que
quidem om̃s circa uerbor. quorundam actum uel conuenientem usum uersantur Sed differunt
Quippe cum una circa ueritatem. cetera circa uoluptatem uersentur Atq; hanc altera qd
in ioco. altera ā ceteris conuersandi. modis consistit :-

Tractatus quintus.

Capitulum unum.

Euerenda uero non est p̃cedit atq; de aliqua morte loquendum Est enī
asserui magis q̃ habitui simili. Itaq; dissimiles eam timorem delectoris que
dam ipm inuunt esse sitq; ipsa p̃cedit atq; circa res formidolosos timor fieri
solet Nam qui uerecundantur. erubescunt qui metuunt mortem pallescent.
Vtrumq; igitur tam uerecundia q̃ timor ad corpus quodam modo accommodatum esse uidetur.
Non autem ad quāvis etatem nō affectus sed ad uiuendum. Censemus n. eos qui tales sunt in
etate uerecundos esse oportere Vt cum non sine p̃iudicatione uiuant multumq; hoc per
ceat uerecundia p̃hibentur delinque. Atq; laudamus quidem uiuentem eos qui sunt uerecū
di Sed nemo prorsus ex eo senorem hominem laudabit. quia est uerecundus Nichil. n. co
rum ipsum oportere censemus agere pro quibus emergere uerecundia solet. Grin uero ne
q; homini probō uerecundia competeat quippe cum pro rebus improbis fiat Non ei sūt
res tales agende Qd si quedam re uera. quedam op̃matione sunt turpes inchoi m̃er
esse uidetur. Nunc namq; res sunt agende Quare non est uerecundandū Sed improbi
et profecto et essem esse ut aliquid turpe agat Atq; rem probam esse putare quēpiam
uerecundari si turpem rem egerit et ob id ipm cum qui ita sese habet p̃buium hominem.

esse consere probandum est sane Verecundia namq; fit pro his que sua sponte quispiam
 facit Sed numq; sua sponte un bonus res agit tuncp. Que cum ita sint verecundia pro
 ba res erit ex suppositione Nam si egerit verecundabitur usq; Hoc autem non est circa
 ipsas virtutes Quod si impudentia et quempian non videre res tuncp agentem res
 improba quedam est: nichilo magis ob id ipm res erit proba studiosaq; quempian res vir
 pes agentem verecundam At vero neq; continentia unius est Sed est quedam mixtum
 de qua postea potius tractabimus Hunc de iustitia dicendum esse videtur:

Quintus liber

Tractatus primus

Capitulum primum

Et iustitia deinceps ac iustitia consideremus oportet circa quos actus i.
 fennat et quales nam mediocritas sit ipsa iustitia et inter que iustum ip
 sum ut medium colloctur Atq; hec consideratio eandem sentet modis doc
 tere quo ante dicta consideramus Videmus itaq; omnes talem habiti
 dicere iustitiam velle quo homines apti sunt ad res iustas agendas et quo ius agunt et
 volunt iusta. Eodem modo tales habiti et ipsam iustitiam dicere quo iustitias agunt homi
 nes res volunt iustas. Quia ipse et nos hec ante omnia quasi lineamenta quedam in
 depingendis hys ipsis supponamus oportet Non n. in loquens et potens atq; habiti
 bus res fect habet eodem modo. Eadem namq; potentia scientiaq; contrarior esse videtur
 Sed omnis habitus non est contrarior Nempe a sanitate sua diuturne et non contra
 ria sunt. Dignus et quempian ambulare sane Cum p inde ambulat Atq; sanus Sepe
 igitur fit ut contrarius habitus ex contrario cognoscatur. Ipse etiam evenit usu ut ha
 bitus ex subiectis propriamur. Nam si bona corporis habitudo sit nota et ipsa mala
 corporis habitudo sit manifesta. Et ex istis bonam habitudinem efficiunt corporis
 ipsa bona habitudo sit nota et ex ipsa rursus ea q; faciunt ipsam innotescere so
 leat. Si n. bona corporis habitudo sit spissitas carnis. neesse est et malam eius
 dem habitudinem raritatem esse carnis et id quod effiat bona corporis habitudi
 nem efficere spissitatem in carne At vero plerumq; sequitur si alteru contrior multi
 photer dicitur et alterum multis modis idem de die. Valde si iustum multifariam
 dicitur in iustum q; multis dicitur modis Videtur autem eam iustitia q; iustitia mal
 ti photer dici Sed quia spm qua sunt ea q; hoc in nomine principium later equivo
 ca et non perinde patet. Atq; in hys que longe inter se distant plurimum n. talia
 differunt forma Et n. late patet ut id pateat exemplo clauum equivoce dici
 et eam q; sub collo est animalium et eam qua hostia clauduntur Sumamus ac ore

plamur quod modo dicam inustus Atq; uidetur inustus esse et qui a legibus exor-
bitur et qui plus capit et qui est iniquus Quare patet et iustum esse eum qui legit
time facit et eum qui equus. Iustum igitur est et id quod est legitimum et id quod
est equum In iustum uero qd est contra leges et quod est iniquum At uero cum iustus
sit et qui plus est audius plusq; capit non erit ipse pfecto circa omnia bona sed
circa ea dimittat in quibus consistit prospera fortuna atq; aduersa Que simpli-
ter quidem semp sunt bona Aliam uero non semper Homines autem illa sibi optant
ac psequuntur At non sane oportet sed optare quidem ut ea que sunt simpliciter bo-
na et sibi ipsis sunt bona expectare aut ea que sibi ipsis sunt bona At si inustus ho-
mo non semper plus sed minus etiam expectat atq; id in huius rebus q sunt simpli-
ter mala Verum quia minus etiam malum uidetur esse quodammodo bona et pl^{us}
habendi cupiditas rerum est respectu bonarum fit ut plures ob id ipm uideatur
indus esse Est autem iniquus Hoc n continet et est ut patet commone Et etiam legi
transgressor hoc id est legem transgressio Non iustitiam continet et est ad iustitiam
omnem committens Cum autem legem transgressor sit ut est dictum iustus si uero qui
legitime facit iustus constat omnia legitima esse quodammodo iusta Ea namq q a sa-
cralitate fidei clauis legem sunt desinita legitima sunt Et unquodq; illor iustum di-
ctum est Ipse autem leges de omnibus dicunt Conectantes autem communi omnium
utilitatem aut optimam aut principia uel uirtute uel aliquo alio modo tali Quare
uno modo dicimus iusta ea que felicitatem eiusq partes sonerari aut efficiunt et con-
sonant Populi autem lex et ea agere que ad uicium pertinent fortiter Ut non deside-
re locum in ante non fugere no abicere sumus Et item ea q sunt temperantis ut no
committere adulterium non flagitium ulla facere Et etiam ea que sunt mansueti ut no
pulsare non conuicia dicere Et in ceteris identidem innumeris atq; multis alia uirtu-
tibus alia uirtute recte quidem ea que recte posita est deterius autem ea que consulte est
operata Hoc igitur iustitia perfecta quidem est uirtus At non absolute sed ad alium
Atq; ob id ipm iustitia pclarissima per sepe omnium uirtutum esse uidetur Et neq e
hesperus ita neq lucifer admirabil Et puerbio dicere consueuimus Iustitia riste
uirtutes continet omnes Atq; perfecta maxime uirtus est quia pfecte uirtutes euis
perfecta autem est quia iste qui habet ipsam et ad alium uia potest ipsa uirtute no
solum ad se Complures n in propriis quidem uia possunt ipsa uirtute sed in iuste q sit
ad alium nequeunt Et propterea socrus illa peruerba esse uideantur Ma-
gistratus uipium ostendit ad alium q est etiam socrare iam ipse magistratus ipse solus
sit ob id autem ipm et alieni bonum ipsa iustitia sola uirtutum Omnia esse uidetur q
ad alia est Agit si ea q alij uel principi uel rei publice conferunt Deterrimus igitur

est iste qui ad seipsum et ad amicos utitur prauitate Optimus autem non iste qui ad se
ipsum sed iste qui ad alium utitur ipsa uirtute. Hoc enim est opus ut patet difficile hec
igitur iustitia non per quamdam uirtutem sed tota est uirtus. Et iustitia hanc contraria
non inuoluitur per quamdam sed tota inuoluitur est. Quid autem interest inter ipsam uirtu-
tem et iustitiam hanc ex his que diximus innotescit. Est et eadem utraq; re. Sed ra-
tio non est eadem. Sed ut est ad alium est iustitia. Ut talis est habitus simplicitas uirtus.

Capitulum 2^o

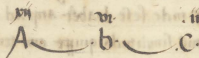
ECce igitur iustitia tota est ut diximus uirtus. At nos iustitiam quimus quur-
tus est per. Est enim et quedam talis iustitia ut asserimus. Et item iniustitia
eam quod pars et ipsa quamdam est inuoluitur. Atque quandam iniustitiam esse ta-
lem hoc indicat signum. Qui namque ceteris uitijs opatur is minusmodum quod
facit. At non plura est audius plusque caput ut qui elipem amicitie proicit aut qui
conuicia ob iracundiam dixit. Aut qui non attulit ob illiberalitatem per penurias opem.
At cum sepe plus appetit quispiam plusque caput. nullo tamen istius modi uicioz is opa-
tur nec etiam inuoluitur sed aliquo minus uicio quippe cum illum ut uiciosum utique
namus atque iniustitia sane. Est igitur alia quamdam iustitia ut per totius iniustitie quamdam
et iustum idem quoddam ut per totius iniusti. quod quidem extra cunctos legis est
collatum. Steterat si quidem luuandi causa facit adulterium atque accipit. quidam ero-
gat dampnumque patitur ob libidinem. Hic quidem intemperans est magis quam plura
cupidus ille autem iniustus sed non intemperans esse uidebitur. Atque hoc ideo quia
luuatur ut patet. Insup alie quidem omnes iniurie ad aliquod semper uitium redigun-
tur. Nam si commiserit quispiam adulterium ad intemperantiam si descendit in attic so-
cium ad timiditatem si pulsauerit quempiam ad iracundiam iniuria sane educatur. Sed
si luuatus fuerit plusque accipit ad nulla aliud hec iniuria uitium quam ad iustitiam re-
ferat ut constat. Quare perspicuum est. preter totam aliam esse quandam ut preter ius-
titiam eiusdem nominis rationis quod quia diffinitio genere est in eodem. Ambe namque id
possunt ut ad alium referatur. Verum hec quidem circa honorem uersatur uel pecuni-
as uel salutem uel si quo uno nomine compleri hec uniuersa possum? et ob uoluptate
quod sit a luoro. Illa uero circa omnia prorsus ea circa que studiosus uersatur. Iustitias igitur
tunc plures et aliam quamdam etiam esse preter ipsam totam uirtutem ex his que diximus
perspicuum iam enasit. Sed quod nam sit et quod hec ipsa sumamus clemens oportet. Ceterum
minutum est utique iniustum quidem id est quod est contra leges et quod est iniquum.
Iustum autem quod est legitimum et quod est equum. Iniustitia igitur antea dicta est
a qua proficiatur id iniustum quod contra leges dicimus esse. At cum iniquum et plus
non eadem fiat sed alterum se habet ad alterum ut per se habet ad totum omne

namq; plus est iniquum scilicet non omne iniquum est plus. iustum etiam et iniustum non ea-
den sunt scilicet diversa ab illis. et hoc sunt ut prius. illa ut tota. Nec igitur iniustitia totius est in
iustitie pars. et iniustitia iniuste simili modo. Quare de iniustitia que quidem est pars. et de i-
ustitia similiter est dicendum. et de iusto etiam et iniusto. Et igitur iniustitia que potest
atque tota iniustus est ordinata et ea iniustitia que adversatur illi. quarum altera toti
iniustus altera iniustus est ad alium usum omittatur patet etiam quo nam par-
to iustum id est iustum quod ad has ipsas attinet determinandum disponenda sit
Et igitur plerumque eorum que lege deservuntur. ea fore. sunt. que a tota precipiuntur virtute. hoc
non videtur uniuscuiusque virtutes vivere ratione. Et necesse est utque aliis suis vivere modo. Atque legi
umque ea que ad publicam pertinent disciplinam. illa sunt profecto que totam ipsam civitatem
efficere solent. Sed singulorum disciplina privata qua simpliciter viri bonas est utrum sit
facilem aurius an ad aliam facultatem pertineat posterius determinandum esse vi-
detur. Non enim idem forsitan est. utrum esse bonum et autem quicquid bonum. Iustitie
autem eius que est pars et eius quod ad ipsam attinet iusti. una quidem species est ea
que in distributione consistit aut honoris aut pecuniarum aut rerum. que inter eos
dividi possunt qui in eadem aulicorum utantur. In his est ut quisque. et non e-
quum habeat ad alium et etiam equum. Alia autem ea que in meritis est hominum
corrigendis. aurius sunt due partes. Commemoratio namque quedam sua sponte faciunt ho-
mines quedam datus ipsis efficiuntur. Et ea quidem que sponte facit talia sunt vendi-
tio emptio mutuum padimonium locatio depositum. mercede conductio. Atque proprietate
sponte hoc fieri dicuntur qualia primarium ipsorum a sponte agendi principio perficiuntur.
eorum autem que iniuste sunt quedam clandestina sunt. ut furtum adulterium ueneficium leno-
cinum servorum seductio. cedas autem dolo. falsum testimonium. Quedam violenta. ut uerbera-
tio iniuria mors rapine membrorum captio. convitium convitiola.

Capitulum 3^m

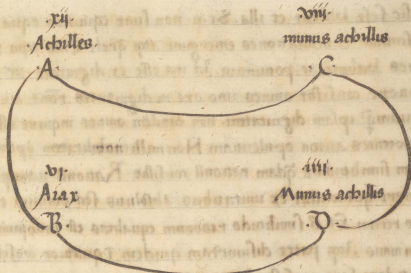
Utrum autem iustus vir sit iniquus et in iustum iniquum patet et aliquid me-
dium esse iniquum. Atque hoc est ipsum equum. Quo igitur in actu plus est. et minus
in eodem est etiam equum. Si igitur iustum est iniquum. iustum est equum.
Quod quidem et absque ratione antiquis ita esse videtur. Atque cum equum sit me-
dium. iustum per se medium quoddam erit. Atque ipsum equum in minimis duobus consistit.
Necesse est igitur ipsum iustum et medium esse et equum. et ad aliquid et quibusdam
Atque ut medium quidem est. aliquorum est. que quidem plus sunt et minus. ut equum autem
est in duobus consistit. Atque ut est iustum quibusdam est. scilicet. Ipsum ergo iustum in mini-
mis quatuor consistit necesse est. Quibus igitur est iustum. duo sunt. Et res in quibus et
ipse due sunt scilicet. Atque eadem equitas. quibus atque in quibus. Nam ut se habent ea

in quibus sic sese habent et illa. Si. n. non sunt equi. non equa habebunt Verum hinc
pugne nascuntur et conclusiones emergunt atq. quæle Cum equi non equa. aut equa nō
equi homines habent ac ponuntur ad ita esse ex dignitate et patet Iustum. n. quod
in distributione consistit omnes uno ore in dignitates pōne cuiusdam oportere consistit
dicunt. Quamvis ipsam dignitatem. non eandem omnes inquit esse Sed populares quodam
libertatem. potentes autem opulentiam Non nulli nobilitatem optimates vero ueritatem. ius
tum igitur in similitudine quidam rationū consistit. Rationū namque similitudo nō solū ipsū
est ei? numeri. qui constat ex unitatibus absolutus sed omnino etiam competit quarum
vis numero rerum. Et si similitudo rationum equalitas est rationum. et in quatuor consistit
in mirum minimis atq. patet disjunctam quidem quatuor consistere terminis At et con
tinua in eandem sine consistit Vno namque termino utitur ut duobus et bis illū sumit
Hoc patet ut. a. sese habet ad. b. sic. b. sese habet ad. c.



Bis igitur sumptum et dictum est ipsam. b. Quare si. b. bis ponatur quatuor erunt
sanæ termini in quibus similitudo consistunt rationum. Est autem et ipsa iustum quatuor
or minimis terminis. Et ratio mirum eadem est Sunt et disiecta similes. et ea q
bus tribuntur et ea que tribuntur Ut itaq. se habet A terminus ad. b. terminū si se
se habet. et. C terminus ad terminum D. Et mutato igitur ordine ut A. sese habet
ad. C ita. b. sese habet ad. D. Quare et totum sic sese habet ad totum. quod qd
distributio ipsa ad totum quidem distributio ipsa coniungit Et si hoc componatur par
to iuste ducitur Coniunctio igitur. a. terminū. cum. C et. b. terminū cum. D. iustum est id
profecto qd in distributione consistit Et est medium eius quod similitudinem rationum
egreditur Quod si in rationum similitudine consistit. id medium est. At iustum. et similitudi
ne rationum consistit





Atq; talem rationum similitudinem mathematici solent geometricam appellare In geometria namq; fit ut et totum ad totum p inde sese habet atq; ad unumq; sese habet utrumq; Non est autem continua hec ratioñ similitudo quippe cum terminis an et quod non fiant numero terminis unus Iustum igitur hoc in similitudine rationum consistit In iusto autem quod huic opponitur est id quod a similitudine rationum exorbitat fit igitur ut aliud sit plus aliud minus Quod glem in ipsis accidit rebus In bonis n is quidem q. mirram facit plus habet Is autem prauus minus In malis autem fit contra Minus ei malum si comparatur ad maius boni rationem subit ut patet. Nam minus malum magis q. maius est expeditile At quod expeditur id est bonum et quod magis id maius bonum. Hec igitur una species est iusti.

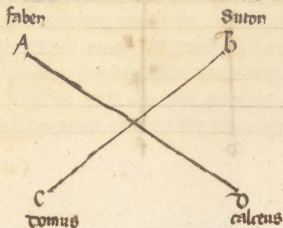
Capitulum. de iusto et iniusto.

lia uero que restat est ea que in emendatione consistit Atq; hec fit 7. diuersio. tam iuste que sua sponte faciunt homines q. iuste que iuris ipsi constituunt. Hoc autem iustum aliam habet sententiam et non eam quam habet iustum antea dictum Iustum n. id. quo res distribuuntur publice in dicta semp similitudine rationum consistit Nam si ex publica erario publico pecunie sint distribuende. distributio fiet eorum. eade minorem ratione quam habet inter sese ea que ipsam rem publicam sunt collata Et in iustum id quod huic opponitur iusto a similitudine rationum exorbitat At iniustum id qd. diuersis accommodatur est quidem equum quoddam et in iustum id quod huic aduersatur iniquum Sed non in illa similitudine rationum sed in arithmetica porro consistit Et ei nihil interest si iuri probus homini prauo detraxerit an prauus probi Neq; si adulterum probus an prauus dimiserit Sed ad differentiam damni lex respicit tantum Atq; utitur illis p inde atq; si nullum inter illos esset discrimen. si hoc quidem facit iniuriam ille autem patitur et si hoc noñit ille est lesus Quare iniustum hoc cum sit iniquum

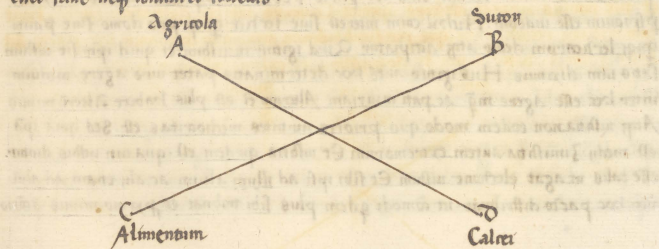
Est autem id ipsum et in ceteris artibus. Et enim artes e medio tollentur nisi agnus
 ageret et quantum et quare et patens pateretur id ipsum et tantum et tale. Nomina at
 hec dānum inquit et lucrum ex hisce contrariis quos sua sponte faciunt homines trah
 ta sunt. Qui enim emendo uendendo uterque agendo que lege concessa sunt plus habent
 quā sunt. Hi uero lucrum dicuntur qui minus quā agunt sed res antea huius dānum pati sed
 qui neque plus neque minus habent quā antea sed res sue per se ipsas facere sunt. Hi se
 suas inquirunt res habere et neque dānum pati neque lucrari. quare fit ut iustum
 sit medium inter lucrum quoddam et dānum minus hominibus cum quispiam equum et
 prius et posterius habet.

Capitulum quintum

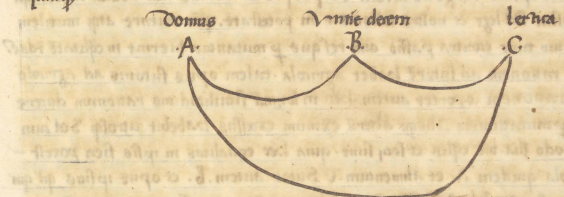
Idem autem non nullis et contra passio simpliciter esse iustum ut pytha
 goras censuerunt. Qui quidem simpliciter diffinientes iustum contra passi
 onem id esse dicebant. Verum contra passio nec ad id iustum quod idis
 tributione nec ad iustum quod in emendatione consistit accommodatur ad iustum quod
 Quod eam ipsam et rhadamantio ipsius iustum asserunt esse. Si que egit quisque
 hoc etiam patetur et ipse. Iudicium fuerit verum atque etiam exars equus. mi
 us enim in locis disordat. Nam si quis magistratum gerens passerit quempiam non
 cleret eum contra pati. Et si quispiam eum qui magistratum gerit passerit. hoc
 ce non solum repatiendus est. uerum etiam supposito assuendus ut patet. praterea
 nihil inter se differunt id quod sponte et id quod iniustus quispiam facit. Verum enim
 in societatis amertiorum tale iustum contra inquit passio. si per similitudinem ratio
 num. et non per equalitatem efficiatur continet auitatem. Cuius enim tum conseruatur. a
 retributio fit. ut similitudo flagitat rationis. Nam homines aut reddere malum que
 runt. quod in faciant seruius esse iudicium aut ceribim sibi bonum quod nisi fiat ar
 tis dandi sane huiusmodi tolluntur. At auitates his conseruantur. Quam obrem et
 uarum templum in auitate media condunt. ut retributio fiat. Hoc enim ipsum grane p
 prum est ut patet. Nam ille qui suscepit subministrat contra ei qui munus conuulit
 et ipse rursus incipiat conferre oportet. Conuulso autem per diametrum facta. faat
 eam minimum retributionem. que per similitudinem rationum conseruat hoc pacto. Sit
 faber gden. A. Sutor autem b. domus m. c. et calceus tollentur m. d.



Fabrum igitur a suo re ampe ex illius opere et ipsum etiam illi de suo dare oportet. Atque si primo fiat equum similitudine rationis deinde fiat contra passio. Erat id pro quo dictum. Quod si non hoc pacto fiat equum non erit neque societas utilis. Cuius nihil in prohibet uni? opus alterius operis stabilius esse. Illa igitur ad equitatem edigantur oportet. Est autem id ipsum et in ceteris artibus. Et si e medio tollerentur nisi agens ageret et quantum et quale et parens pateretur id ipsum et tantum et tale. Non enim duobus ex mediis fieri societas solet. Sed ex medico atque agricola et ex diversis omnino ac in quibus? Verum hoc edigantur ad equitatem oportet. Quia propter ea universa quorum est commutatio oportet inter se se compabilia quodammodo esse. Atque ob id ipsum numerus in usum hominum venit. Et sit quodammodo medium. Metanum enim amicta. Quare et ex refectionem atque deflectionem. Quo sit ut idem metantur quod nam calcei domus vel metui sint equales. Oportet igitur tot esse calces pro domo vel metu qualem habet rationem. Faber ad ipsum suorum. Nam si hoc non fiat non erit commutatio neque societas sane. Hoc autem non fiet nisi sint equa quodammodo ea que commutantur oportet igitur aliquo uno mensurari amicta fiat et ante diximus. Id autem est ne uera quidem indigentia ipsa que omnia continet. Nam si nullius rei vel non similis indigent homines aut non erit commutatio prorsus aut non erit erit numerus aut ex multitudine subit ipsius. Edigantur in rem. Et propterea numerus hoc nomen habet quod non natura constat sed lege et nostra collocantur in potestate ipsum mutare atque muntem facere. Erat igitur tunc contra passio. am res que permutantur fuerint in equitate fidei? te ut qualem rationem ad suorum habet agricola. talem opus suorum ad agricola opus habeat rationem. oportet autem hoc in forma similitudinis rationum ducere. Cum faciunt commutationem. Aliqua alterum. Eximus habebit utroque. Sed am habent hoc modo sua. ut equales et socii sunt. quia hoc equalitas in ipsis fieri potest. Atque sit agricola quidem A. et Alimentum. C. Sutor autem. B. et opus suas quod quidem equitatem est iam factum D. Quod si hoc pacto non esset contra passio non esset sane neque constaret societas.



Ipsum autem indigentiam continere quasi sit unum quoddam inde facile perspicui potest.
 Nam aut ambo sese non indigent mutuo aut alteri non sit permutatio sicut sit am et
 quispiam quod habet ipse ut vini pro quo tradit ille vinum exportandum oportet
 igitur illa indigere ad equalitatem. Quod si nunc non indigeat numerus quasi uas intere
 dit pro permutacione futura. quod fiet omnino cum indigerit ipse. licet ei oportet
 tunc hunc afferenti id tempore amius indiget. fit igitur idem et in ipso numero. Non enim
 semper equale potest. Aut magis ipse persistere solet. Iam desinit sicut pretio res omnes
 oportet. Sic et cum permutatio semper. Que quidem si erit societas semper constabit. Numerus
 igitur et mensura res ipsas mentis redigit ad equalitatem. Et et neque societas est
 sit sine permutacione. neque permutatio sine equalitate. neque equalitas sine communi mensu
 ra. Atque re quidem uera fieri nequit ut ea que adeo differunt conueniant communi mensu
 ra. Aut indigenti ratione satis fieri potest. Vnum igitur quiddam esse oportet quo
 quidem id ipsum fiat. Atque hoc ex suppositione ac instituto. Quia propter hoc numerus uoca
 tur. Hic enim facit ut res omnes mensura conueniant. Quippe cum mensurentur omnia u
 nummo. Sit domus quidem a. uarie aut decem. b. et lectica collocetur m. c. Atque a
 quidem dimidium sit ipsius b. si pretium domus. quingis sint uarie c. aut id est le
 ctica sit per decima ipsius b. patet igitur quod lectice sint domui equales. Sunt et
 quingis



Permutatio autem rerum olim hoc pacto fiebat antea quod esset numerus ut ex se
 perspicuum esse uidetur. Nichil enim interest siue lectice quingis pro domo siue paum
 quingis lecticarum decem atque auripium. Quid igitur multum et quid ipsum sit iustum
 satis iam diximus. Huius igitur autem hoc determinatio patet uere agere. medium
 inter hoc esse agere inquit ac parit muriam. Alterum est plus habere. Alterum minus
 Atque iustitia non eodem modo quo priores iustitias melioritas est. Sed quia ipsa
 est melius iustitia autem extremorum. Et iustitia quidem est. qua uiri iustus dicitur
 esse talis ut agat electione iustum. Et sibi ipsi ad illum alium ac alij etiam ad alium
 non hoc pacto distribuat. ut commodi quidem plus sibi tribuat et proximo minus. Tamen

di autem contra Sed equum. quod ex similitudine rationū congerit et similitudo modo a
 distribuit alijs In iustitia autem est contra. quia homo iniustus dicitur esse talis ut a
 gat iniustum Hoc autem est excessus atq; desertio. quodammodo vel ita. p̄ter similitudinem ra
 tionum Quia p̄ter iniustitia exuperatio est et desertio. quia est excessione atq; deservio
 nis. Verū id quod cancellos similitudinis egerunt rationum nō desinit sed ut con
 tingeat tribuere. ipsius autem iniuste. minus quidem est iniuria pati. maius autem iniu
 riam facere. De iustitia igitur iniustitia quicquam sit utriusq; natura sit dictum hoc mo
 do Similiter et de iusto generatum atq; iniusto.

Tractatus secundus

Capitulum primum

Utrum autem fieri possit. ut iniuriam quispiam faciat et non dam sit ipse
 iniustus. Quidem esse videtur. quales nam iniurias quispiam faciens
 una quocq; iniustitia iam est iniustus. Sive inq; uel adulter uel latro. An
 hoc eadem pacto nichil interesse videbitur. Et si fieri potest. ut quis
 piam ceat cum iniustitia. sciens. cum qua tunc sed non ob elethoms principium sed
 ob perturbationem Atq; is iniuriam quidem agit sed iniustus non est. Cen neque
 fur. furatus est tñ. neq; adulter adulteriū tñ fecit. et eodem de ceteris modo.
 Quomodo igitur sese habet ad ipsum iniustum contra passio. dictum est antea
 Oportet autem non latere iustum quod nunc geritur id esse qd est simpliciter iustum.
 Ipse inq; iustum ciuile. Hoc autem est mō sonos uite ut sit sustinens uita. liberorum
 hominū atq; equū Aut in similitudine rationū consistens. Aut in numero Quare in q.
 bus id ipsum non est. inter eos ciuile iustum non est. Sed quoddam iustum et p̄ simili
 tudinem quandam. In hīs n. est iustum quib; inter se seruanda potuit lex. Lex
 autem hīs potest inter quos iniustitia esse potest. Iustum autem iusti est di
 iudicatio atq; iniusti In quibus uero est iniustitia. t hīs est etiam iniuriam facere.
 Sed non in uniuersis hīs est iniustitia in quibus est iniuriam facere. Hoc autem
 est. plus quidem ex simpliciter bonis minus autem ex simpliciter mal. sibi tribuē Id
 oro non sibi iuris hominem dominari sed rationem. quia sibi ipsi id facit. et sit
 tyrannus princeps autem et magistratus iustus est iusti Quod si iniusti et equi Atq; quia
 nichil sibi ipsi plus tribuendum esse censet si est iniustus Ex simpliciter a bono plus
 sibi non tribuit nisi similitudine rationis sit ad ipsum accommodatum Ideo alij non sibi
 ipsi laborat Atq; ob id ipsum alienum bonum inquitur iniustitiam esse sicut in
 tea diximus Merces ergo qdam tribuenda est ei. bonos inq; et p̄mitti ad gloriam
 tam sed quib; hoc non sufficitur. hō tyranni sine dubio sunt Merces autem pater
 nāq; iustum. non idem sed hō est simile. quippe. Cum non sit iniustitia cuiusq; ad

sua simpliciter. Atq; seruus q̄dā possidetur et filius q̄dā sit tantus etate et non sit separatus t̄q; p̄o est p̄t̄s ac l̄oni. Sibi uero nemo uult nocere ac lēdē. Quia p̄pter nō est ad seipm̄ auisq; iniustitia sane. Nec ergo iustum aut iustum anile est enim lege atq; in h̄is ut diximus est in quib; esse lex solet. Qui quidem h̄is sunt. quib; in est egl̄tas imperandi atq; parendi. Idcirco magis ad uxorem iustum esse uidetur q̄ ad filios et ea q̄ possidentur. Hoc ē est res familiaris iustum. Verū et hoc diuersum est atq; aliud. aut null.

Capitulum 2m.

Iuste autem iustum. diuiditur. Quoddam ē est naturale. Quoddā legitimum. Atq; naturale q̄dem est id. quod ubiq; uim habet eandem. Et nō ex eo quia uidetur. uel non uidetur legitimum autē id qd̄ antea q̄ esset positum uirib; t̄ferrebat sine hoc sine alio modo sese habēt. Sed postq̄ est positum refert. Quale est. mina capnos t̄dini. uel capnam dijs. sed non duas oues martire et etiam ea q̄ de singulis lege iudicantur. ut si ira braside facere. Et insup̄ ea q̄ publicas detrensus instituantur. At ē uidetur. quibusdam oīa iusta. talia mirū esse. propterea quod dñe id quod natura constat immobile est. et uim eandem habet ubiq; Igns ē hic et in asia apud p̄ sēs ceterisq; ceterisq; oib; in locis urit. Iusta aut̄ moueri mutariq; uident. Verū id non ita sese habet simpliciter sed aliqua ex pte atq; apud deos quidē. nichil ullo pacto forsitan est. quod ita sese habet. Sed apud nos hōtes. est quidem aliquid etiam natura. Constantis mutabile. Verum non dñe actū iustoz aliud natura constat. aliud non natura. patet aut̄ quid nām eoz que possunt et aliter se habere. Constat natura. et quid non natura constat sed lege ac iustitio. et si ambo mutari similit̄ possunt atq; ceteris ad res eadē accommodantur plane denāto. Dextera namq; manus p̄stabilior est. lena natura. Et tñ fieri potest ut oīs euadant apti ad utendum manu sinistra p̄ mde ac dextera. Iustoz autem ea q̄ ex iustitio sunt. Et ob id qd̄ conducit. similia sunt sane mēsuris. Non in omnibus in locis et q̄es sunt in mēsuris mēsure. Sed ubi q̄dem emanant. maiores sunt. ubi autem. ueniunt minores. Sili quoz modo et ea iusta q̄ non nālia sunt. sed humana. nō eadē sunt ubiq; Nam neq; res publice ubiq; sunt eadē. Sed una tantum ubiq; similit̄ natura est ipsa optima. At uero unū quodq; iustoz. et eoz q̄ p̄uidentur lege p̄ m de atq; uniuersale sese habet ad singula. Et ē ea q̄ aguntur sunt multa. Vniq; autem illoz. Et unū quippe om̄i amōsal̄ s̄beat rationē. Inter est aut̄ inter iuriam et in iustum. et inter ius atq; iustum. In iustū ē est natura uel iustitio. Id autem ipm̄ iam actū. iniuria est. antea uero q̄ sit actū nodū est iniuria. pari mō

et iusta differet Hoc autem nunc ut idem pro omni actio iusto nunc pro iure emendatione
 accipitur. Que vero et quod species uniuersaliumque ipsorum sunt. et circa quod versantur consi-
 derandum est postea.

Capitulum 3^m

Utrum autem iusta sint et iniusta quod diximus iniuriam quidem quispian facit et
 ius agit. Cum ea sua sponte agit sed cum iniustus non iniuriam facit. neque
 ius agit nisi per accidens. Agit et ea quibus? accidit ut sint iusta aut iniusta.
 Iniuria autem atque ius definitur. si a sponte uel iure agente proficiatur. Nam aut
 aut sponte agente proficiatur uti patitur et simul tunc esse iniuria est. Quare quip-
 piam erit quidem iniustum sed nondum iniuria si non a sponte agente proficiatur. Et
 idem id proficiat a sponte agente dico. quemadmodum et prius est dictum quod quispian
 sua collata in potestate. sciens agit et non ignorans. neque quem possit. aut quo
 struat aut gratia animi. Atque hoc non per accidens sciens. nec agens uolentia pulsus
 Vt si quispian capiens manum ipsius? alium pulset. non est sponte in agit. quippe cum
 non sit sciens sua in potestate. scilicet enim potest ut is quidem qui pulsauit. sit pater
 Is uero qui pulsat. sciat quidem illum hominem esse uel eorum quodam qui assunt. Igno-
 rer autem esse patrem. Idem determinandum est pari modo et de hisce quorum agitur
 gratia et circa totum etiam actum. Id igitur quod ignoratur. aut non ignoratur quod
 dem. non est autem sciens in potestate agens sed uolentia sit. proficiatur ab domino
 Nam et ex hisce. quod nobis natura operantur. Complura sciens agimus atque patimur
 tunc quorum melius aut a sponte agendi principio. aut diuini prouenit nobis. ut senescere
 aut mori. Est autem iniustus ac et in iustis similibus id quod per accidens dicimus. Nam
 si quispian depositum tuum et ob timorem reddiderit. non est dicendum hunc iniustum
 aut ius agere nisi per accidens scilicet est dicendum et cum iniuriam facere. atque iusta per
 accidens agere qui cogit. atque diuini non reddit depositum. Atque eorum que sponte agimus.
 Alia enim electione. alia sine electione proficiuntur. Ea enim electione proficiuntur
 quod antecessit deliberatio. Ea sine electione quod antecessit deliberatio. Cum igitur lesio sit
 solentant? duplex. ea sunt cum ignorantia peracta. Cum quispian egreditur. aut circa
 quem. aut quod. aut quo. aut gratia aut? agere non putauit. Nam aut non per
 citare. aut non hoc ipso. aut non hunc. aut non gratia huius putauit. Sed accidit
 id aut? gratia non putauit ueluti non ut uulneraret. Sed ut pingeret. aut non quod
 aut non modo hoc. Atque cum extra rationem opinionem uel. sit lesio. fortissimum est. Cum uero
 est res sine in uino. peracta. Et peracta quidem quispian. Cum ipso est potest? et. Ad illa
 uero fortuna utitur. Cum illud non est in ipso sed extra. At quod sciens quidem sed non
 deliberatione permissa quispian ledit. iniuria minimum est. Cum? generis ea sit cum

uersa . que per iram efficiuntur ceterasq; animi p turbationes atq; affectus . quomq;
necessario uel natura horbus accidunt . Nec n. iniurie sunt . Atq; hii qui nocent hoc
pacto ac peccant . iniuriam qdem faciunt Tū nondū ob hoc ipsa sunt iniuria ul' pra
ui . Non ē nocent ob prauitatem sed si quispiam nocet electione iustus is est cōtinuo
et prauus pfecto . Qua ppter porrecte ea q; pstantur ab ira . non diiudicatur ex
pro uoluntate fieri . Non n. is mōpit . qui . facit ira Sed isre qui quocumq; illa ad irā
preterea nō fit in talib? . contrarietate . si factum sit . nec ne . Sed si iure sit factū Ira
ē apparens est iustitia . Non ē hic de facto . Contendunt p mde atq; in cōmercijs discep
ter tant . ubi necesse est alterum improbū esse si nō id faciat obliuione . Sed de re
cōuenientes iure an iniuria facta sit certant atq; contendunt At isre qui fecit ini
urias non ignorat Quare alter putat iniuriam accipe . alter iniuriam non asserere
Quod si quispiam electione nocent iniuriam sane facit Atq; huius iam iniuris et
iustis qui iniuriam facit . Cum similitudinem rōnū aut egleitatem insigreditor pari
modo iustus etiā est Cum ius agit electione Ius autem agit si sibi sua sponte agit
Eox autem q; ab iniuris sunt alia sunt nemā digna alia nō sūt nemā digna Nam
ea que nō solum ignorantes . sed p ignoracionem etiam hoīes faciunt . ignoranda sūt
Sed ea q; faciunt non per ignoracionem sed ignorantes quidem . ob purbationem at
non nātem neq; humanam . nō sunt sane uenia digna

Capitulum 2^m

Obiget aut quispiam si deānt sit sans de faciendo patiendoq; ini
urias nec ne Atq; si ita sit . ut euripides inquit absurde dicens hoc
pacto .

Quers si parentem quomodo occidi meam

Sermo est breuis non exitus longos habet

Volens uolentem : uel uolentem non uolens .

Queret ei non iniuria quispiam utriū re uera sua sponte quispiam iniuriam patit
an uenio sed omīs iusti quemadmodum et omnes qui iniuriam agunt . id ipm sua fa
ciunt sponte . Vtrum igitur omnes ob id ipm iniuriam patiuntur iusti an qdā spon
te . quidam iusti eodem profecto modo res sēst habere uidetur Et omī patiuntur ho
mines ius . Nam omīs am ius agunt id ipm sua faciunt Quare consentaneū est rōi
ut sūnter opponantur qui iniuriam et qui ius patiuntur Et aut sponte patiunt
utriq; aut iusti . Aut absurdū sane uidebitur . si omnes etiā ius pati sua spōte
dixerimus Non nulli namq; non sua sponte ius patiuntur ut patet Cum uero . de
hoc quoz quispiam ambiget si oīs qui passus est iniuriam iniuriam patiatur nec ne
Aut ut in agendo . sic et in patiendo res sēst habet Et si sit uti ad utrosq; p accidēs

iustum aacodemq; ex modo eodem iustum Non ē est idem iusta agere et iniurias a
 gere neq; iniuria pati et iniurias pati scilicet et in agendo patiendosq; ius. fieri. n. nō pot
 ut patiatur quisq; iniuriam. nisi quis iniuriam faciat ut ius patiatur. nisi quis quispiam
 agat Quod si simplr iniuriam facere. sit sua sponte quempiam ledere. erit ipm. spō
 te inq; ledere. sit sciens et qd et quod atq; quomodo sciens aut ipse sibi sua no
 creat sponte. ipse iniuriā patiatur. sua sponte. fieriq; potest. ut sibi ipi quispiam iniu
 riam faciat Atq; hoc esset etia; ipm unum est quoddam eoz qd dubitandum si fieri
 inq. possit. ut sibi ipi quispiam iniuriam faciat. p̄terea sit. ut sua sponte quispiā
 ob iniuriā ab illo alio sponte nocente ledatur. Quare sit. ut sua sponte quispiā
 iniuriam patiatur At ē determinatio dicta. non recte sese habet ut patet Sed hu
 ic ledere inq; sciens et quem et quo modo hoc est addendum p̄ter illius uolun
 tatem ledatur igitur sua quispiam sponte. patiaturq; iniuria Sed iniuriam sua spōte
 patiatur nemo. Nemo namq; uult. neq; inconstans ipse Sed p̄ter uoluntatem agit
 Nullus ē id uult omnino quod non eximat esse bonum Inconstans autem id. qd
 non putat esse agendum Qui uero dat sua. quemadmodū arma sua diomedi
 glaucus dedit. ut dicit hoemer. Proq; nouem centum pro ferro tradidit autū is
 iniuriam non patiatur. Dare namq; est collocatum in ipō. Sed ut iniuriam patiatur non ē
 in potestate ipō scim Sed iste qui iniuriam agit oportet. patet igitur sua sponte nemi
 nem iniuriam pati Insup ex his sit qd proposuimus. her duo restant deinceps dicenda Quoz
 unū est uter nam iniuriam faciat utrum iste qui plus p̄terq; dignitatem tribuit. an iste
 qui illud accipit atq; habet Altera est. si fieri possit ut sibi ipi quispiam iniuriam. Et eij
 si sit id quod prius est dictum et qui distribuit. plus non accipit atq; habet iniuriam fa
 ciat si quispiam plus ali qd sibi tribuat. scens id ipm sponteq; agens qd qdem modica
 n hocēs facere uidentur. unū namq; tales namq; minora sibi tribuere solent. is qd sibi
 ipi minus iniuriam iniuriam facit At ē nec id ipsum est simplex. Ex aliquo ē alio for
 te bono plus inde assequatur. uelua plus glorie. uel honesti simplr Soluere p̄terea p
 diffinitionem agendi iniuriam Nihil n. ipi p̄ter suam patiatur uoluntatem. Quare
 non iniuriam patiatur ob id ipm Sed si aliquid patiatur ledatur tantum Atqui etiā patet
 distribuentem iniuriam agere sed non cū semp qui plus accipit atq; habet. Non ē is in
 iuriam facit an in est iniustum Sed is an meli agere id ipm sponte Hoc aut ē unde
 est principium actus quod quidē in ipō est distribuyente non in accipiente. p̄terea si
 facere dicam; malis modis. et sit ut quispiam faciat p̄ inde ac in anima et man?
 et seruis occidit homo uolente. sit ut tal' iniuriam qdem nō agit iniusta aut faciat
 Insup si iudicant ignorans non iniuriam facit eo iusto qd ex legibus p̄scribitur nec est
 iustum uicta. Est tū aliqua ex pte iniustum Aliud n. ē est legitimum iusti aliud p̄mā

Sui uero cognoscens audierat iniuste plus habet et ipse. ul' grane uindicta. p'inde igni
et is qui ob ista iudicant iuste plus habet. Atq' si quispiam accipit iniuste p'tem Ha
in illis ist qui secundum p'uerso iudicio tribuit non secundum cepit sed argenti. At qui p'ua
uit hoies in seipsis esse scit iniurias. facere. Qua ipi et iusta esse. facile arbitrantur
Hoc aut non ita sese habet. Coire namq' cum uxore uiam et pulsare proximu dare
q' argenti manu facile est. et collocatur in ipsis sed hec agere sic se habentes. neq'
facile est neq' in ipsis est scit. Pari quoq' modo cognoscere iusta atq' iniusta nullam sapien
tiam esse putant. q' non est difficile ea de quibus leges dicuntur intelligere. At non hec
sunt ipsa iusta nisi per accidens. sed tunc sunt iusta. tunc quodam aguntur modo et quod
tribuitur etiam modo. Id aut difficile est profecto. Ita que ad sanctitatem p'tinent scire
Et ibi namq' mel uinum eleboz adustionem seranonenus scire p' facile est sed quo namo
ad sanctitatem effitendum. et cui et q' sint tribuenda tanta est difficultas scire quanta
est medium esse. Atq' ob id ipm iniuriam facere non minus iusta etiam hois esse putant
quia un iustis non minus sed etiam magis. hoiz quodq' facere potest. uicari mag' ux
orem amissam et pulsare aliquem. Et ubi foris suum in aie picere clipei. tergias a
uersis ad unanimitate curere p'non at a timide agere et iniuriam facere non est hoc fa
cere nisi p' accidens. sed sic se hoitum hec facere. q'admodum et mederi et sanare non
est madere uel non est madere aut potionem dare aut non dare. sed hoc modo sese
habentem hec agere. Iusta aut in hoies sunt qui paupes sunt eoz que sunt simplici
bona habent autem et exupationem in hois et desertionem. Nam quibusdam non e
ipoz exupatio. ut diis fortasse. Quibusdam uero nulla ps pronus est uilis in sanabi
libus mag' ac improbis sed oia nocent. Quibusdam aut usq' ad aliq' nimium atq' hoc
est humanum.

Tractatus deus

Capitulum primum

Emiceps aut dicendum esse uidetur de equitate et bonitate atq' equo et bo
no quomodo sese habet equitas quidem et bonitas ad iustitiam. equu aut
et bonum ad iustum. Non considerantib' neq' t'p' simpliciter idem. neq' t'p' ge
nere diuersum esse uidetur. Atq' interdum q'dem laudam? equum et bonum. uirum q' i
stem. Quare et ad alia laudantes transserimus pro bono ipm equus significantes me
ius esse. Interdum aut roez sequentib' absurdum sane uidetur si equum et bonu. am sic ap
p'iam preter iustum commendatione sit atq' laude dignu. Nam aut iustum non est i
chosum aut equu et bonu. aut si utraq' iudiciosa sunt et idem etiam sunt. Hec igitur
dubitatio. ob ea ferre q' dicta sunt emergat circa ipm equu et bonu. Veru aliquo modo

recte sic habent hoc uniuersa nec sibi aduersantur. Nam equū et bonū est aliquo in
 suo melius et esse iustum et non ut aliquid aliud genus melius est ipso iusto Ide
 igitur est iustum atq; equū et bonū Et unius quidem sunt studiosa similitudo uero ē
 ipm equum et bonū. Est quidem iustum? Ex eo autem emergit hoc dubitatio quia equū
 et bonū est quidem iustum At non id quod ab ipsa profectum lege sed est emendatio
 legitimum spatio atq; cā bonū est. q. lex quidem ois uniuersalis est fieri aut non pot ut de
 quibusdam uolunt recte dicatur In quib? igitur necesse est quidē uniuersaliter dicere
 fieri uero non potest ut recte dicatur. in huiusce lex id ample qd plerumq; fieri solet
 non ignorans errorem Et est nichiloi? recta. Error ē ipse non est in lege nec legisla
 re sed in ipsa rei natura Continuo namq; rerum earū que sub actione cadunt mate
 ria talis est Cum igitur lex quidem uniuersaliter loquitur in hijs aut fieri uniuersale qd
 quippiam accidit. tum recte res sibi habet ut ea parte quia legislator omisit atq;
 errauit ab salute locutus. emendetur defectus atq; omisum Quod quidem et ipse le
 gislator si adesset. hoc pfecto modo dixisset. et si sciuisset inuenire id ipm legem uolisset
 Quapropter ipsum equum et bonū ē iustum est porro. et prestabilius aliquo iusto Non n
 simpliciter iusto sed eo quod penat. quia simplex est absolute qd dictum atq; hoc est natura ip
 sus equi et boni Emendatio legis ea ex pte. qua deficit ob uniuersale Hoc n. et bonū?
 Et causa ut id omnia fiant lege quia de quibusdam fieri nequit ut lex feratur. Quare
 cleareo est opus Infinite namq; rei. in finita est regula Quemadmodum sibi habet et
 edificationis lesbie plumbea figura. Et illa namq; ad lapidis figuram et de re ad res
 ipsas mutatur et non pssit pater igitur quid est equum et bonum. Et esse iustum
 non aliud quidq; et quo iusto similitudo est. Ex quo etiam pater quis nam sit homo bon.
 et equus. Est ē iste qui talia eligit atq; agit. Et qui non ex parte iustum in puenire exeq
 tur pariter sed omisit. tam et si legem ipsam adiuuantem habet ad illud. Habitus er
 iste quo iste est talis equitas et bonitas est. que quidem nullus alius habet? est q.
 iustitia qdam.

Capitulum 2^o

atque autem ex hijs que diximus si fieri possit ut sibi ipsi quispiam iniuriā
 faciat nec ne iustorum ē qdam ex omi uirtute a lege sunt ordinata. Velut lex
 non iubet se ipsum quemq; occidere. Que uero non iubet ueritat. pterea
 cum quispiam preter legem ledit non laessibus tum is iniuriā sponte facit sponte
 autem is iniuriā facit. qui scit et cum au facit iniuriā et modum quo facit At q.
 se ipm ob iram occidit sponte id quod lex non ptermittit contra legem ipsam efficit
 rectam iniuriā ergo facit sed cui nam qso An auaritia nō sibi ipsi. Nam ipse sua pa
 tiam sponte. Nam ipse nemo uero sponte iniuriā patitur Qua pte et ciuitas mulatur

ipm Et iniuria est ignominia qdam aduersus eum qui sibi mortem conficit ut ipi ciuitati
iniuriam afferant. At qui neq fieri potest quo sibi ipsi quisq iniuriam faciat. ea rōne q
marius qui solū in iniuriam agit et nō omnino est uictosus. Hoc ē differt ab illo. hō
namq iniustus est modo quodam p inde atq ipse nimis prauus non ut totā habet
prauitatem. Quare nec hac enām iniuria sibi ipsi quisq iniuriam facit. Nam idē
simul ablata ab aliquo ac eidem additam esset. quod haud quāq fieri potest. Sed
semp inter plures nāt est iustum atq iniustum esse. Piereā qui iniuriam facit. spēre
agit. et electōne et pō. Qui namq iustus ac laetissimus idem eronda facit. nō uide
tur iniuriam facere. Ipse aut sūt eadem patiū sibi q facit. Piereā sequitur ut sua
sponte quispiam iniuriam patiatur. Insup sine singulis iniuriis nemo inq nullam iniu
riam facit. At nemo adulterā sua am uxore dimittit. Nemo pierem confodit atq
pforat suum. Nemo res suas fortunāsq furem. Omnino aut hoc q si fieri possit
ut sibi quispiam iniuriam faciat. solutio definitione iniuriam patiendi sua namq
sponte patiū iniuriā nemo. At uō cōstat utrumq prauū esse facere inq iniuriā
atq pati. Alterū ē est plus. alterum minus habere medio. quod gden p inde sese ha
bet atq in mediana gden. qd ad sanitatem in egrotandi aut ante qd ad bītudine
corporis bonam accommodatur. Deterius tū est iniuriam facere. Hoc ē ipsum cum uictō
sitate est atq uimpatiū. Et uictōsitate uel pfecta et simpli tal. ul. prope. Non enī.
omē qd a sponte agentis pphatur ab iniuria prodit. Sed pati iniuriam sine uictō
porro sine iniuria est. pati igitur iniuriā p sequens minus est primum. p am
dens autem meliū prohibet maius esse malū. At id ipm non arē est arē. Sed dolē
lateris maiorem morbum q pedis offensionem esse dicit. qā fieri potest nō nūq. con
tra p accidens uelut si quispiam pedem offenderit atq cadent. et ob id ipm ab hos
te fuerit capius ac uicatus. At qui per translationem atq similitudinem est iustum.
non sibi ad seipm sed sūoz quibusdam. Non omne aut iustum. Sed herile uel rei sū
hatis. His cōtribus distat ea ps anime q rōnem habet ab ea pte rōnis est exps.
Ad qm mspitēb? ad seipm iniuria esse uidetur. ex eo scilicet. quia sit ut in hīs p
appetitiones aliquid patiatur. Ut igitur iustum est quoddam inter id qd esse uidet.
Sed de iniuria quidem certiusq mox uidebit. haec enī atq hoc sit modo dīctū.
Cum aut ante dictū sit **liber Sextus**

Tractatus primus

¶ Autem ante dictū sit. mediū exptendū est esse non exuperatio
nem neq defectionem et mediū p inde sese habeat atq recta ratio
dictat hoc ipm demaps diuidamus oportet. hoc ipm demaps di
uidamus oportet. In inuicis n. dictis habitib? quēadmodū et in

alijs est quoddam profecto signū ad quod is respiciens qui rationem habet tene-
dit atq; pmitit. Estq; quidam terminis hō inter expanōē dēfēctiōem uē dū-
mus esse Ita sēte habentes ut recta ratio statuit Atq; sermo tal' est quide' ue-
ris non tū dēducendus. Nam et in quīs aliā opora atq; cura Circa quam uersat?
sēntia uere quidem uel idipm dicere licet neq; unū mō neq; pax esse ela-
borandū ul' quiescendū sed mediocriter ut ratio recta p'scribit At qui hanc tan-
tū habet sententiā. nichil plus cognoscere sōre q; uidetur Velut si quis p'a
dixerit ea esse afferenda corpori q' mediana et ut isē qui hanc habet sōre q;
mber. Qua propt' et oīa habitus animi non modo uere id ipm dictum esse o-
portet sed etiam dēterminatū q' nam sit ipsa ratio sēta et quis eius sit terminus?
Virtutes itaq; anime supiorib' in locis diuisimus Et alias moris alias mēps
diuisas esse Atq; de moris quidem uirtutib' iam ut patet dīfēctiōis De fluxus
uero dicamus demēps oportet prius hīc de anima declaratis. Quas igitur ēē
anime partes aīa diuisimus Eam q' rōis est p'ticeps Et eam q' cōsēte ē expe
Hunc autē identidm ps ea q' rationē habet est diuidenda. Atq; sit sup'pō
tū duas illē partis q' sunt p'ncipes rōis. Vnā quā p'spiciat? ea quoz p'nci-
pia ut aliter se habeant minime fieri pōt Alterā quā cōtemplariū ea
q' aliter sese habere possunt. Et namq; anime p'tes diuersē sunt genere dīf-
ferunt si quidem ipm ipso mēt' uerū cōgnitiōis similitudine q'dam accommodatiōe
ne ue Atq; hāz altera uis sciendū altera uis s'bducendū rōnem uocandū. Consul-
tare namq; rationemq; s'bducē eadē pōt. Nemo autē de istis rebus consul-
tat q' aliter sese habere non possunt Quare uis ipsa s'bducendū rationē una
ps eas p'tes est anime q' rationis est p'ticeps Sumendū est igitur atq; p'cipien-
dū. quis nam hanc partē uirtutū sit optimus habitus hīc ē utriusq; et
uirtus Virtus autē ad ipm opus sane f'f'itur

Capitulum 2^m

Ria itaq; sunt in anima. que sunt agendi ueritatisq; principia -
Sensus intellectus Appetitus Atq; sensus nullus est primariū ac-
tus Quod quidem et eo patet quia belue sensus quide' habent
Actiones autē sunt exptes. Est autē id in appetitu p'sentitio atq;
signa qd' est affirmatio in mente negatiōe Quare aī moris quidem uirtus ha-
bitus sit electiuis electio uero appetitus sequē deliberationem propterea et ra-
tione uerā et appetitū sēta et oportet si electio sit studiosa atq; eadē illa q'
dem dicere. hunc autē p'sequi. Hec igitur mens atq; ut ueritas agendi principū
est Sed mentis eius q' contemplandi non agendi neq; sciendi principū est bonum

ac malum uerum est atq; falsum. Hoc n. mentis est. ois opus v. u. actus ueritas mens.
 Consentanea est appetui recto. Elenio actus igitur pnapium est. id n. unde proficit motus
 sed non id. grata aius motus efficiunt. Appetitus aut eaz ratio que ahaus grata pspit
 ut electionis pnapium est. Idem neq; sine intellectu mente ne neq; sine habitu moris. e
 ipsa electio. Sine namq; mente ac more non est actio bona nec item contraria. ois
 autem illa nichil mouet. Sed eaque ahaus grata possunt atq; pnapium est agendi.
 Her. n. et effectoria mentis preest. Omnis namq; qui facit grata aius piam facit. Atq;
 id quod efficiunt non est simpliciter finis. Sed ad aliquod referunt et ahaus minimu
 est. At id quod tale agitur non est tale. Ipsa namq; bona actio. finis est. Et bonus est ap
 petitus. Qua propter electio. uel intellectus est appetitus. uel appetitus intellectus. Et
 homo minimu est pnapium tale. At qui nulla res grata in electionem cadere possit.
 Nemo ei eligit illum expugnasse. Nam neq; de re transacta. quisq; sultat. Sed de hi
 ira et ea que fieri et non fieri potest. At ubi factum non factu sit fieri non potest.
 Qua propter recte admodu agatibo poeta dixit. Hor etiam ipse deus soloq; curare ui
 deat. Inferum ut faciat. quod factum est atq; pactum. Vtriusq; istius igitur
 anime paruum que sunt intelligenda pnapia opus est ut dixim? ueritas. Quare quib?
 habinb? maxime paruo utraq; ueritat. u. sine controuersia sunt paruum ambarum
 uirtutes

Tractatus Secundus

Capitulum primum

E ipsis igitur rursus dicimus oportet. Alius mino sumpto. Sunt itaq; ea qui
 bus uerum anima dicit affirmando aut negando numero quinq; Her. aut
 sunt. ars. scientia. prudentia. sapientia. intellectus. fieri ei potest. ut ex
 timatione opinione fallam. Scientia igitur quid nam sit. inde pspicuum euade potest.
 Si diligenter. hec pspicuum distingere oportet et non ipsam similitudines sequi. ois. e
 fieri non posse putam? ut id qd' scimus aliter scire habeat unq; Ea uero que possunt ali
 ter se habere. Cum non sapientum latent si sunt an non sunt. Est igitur id necessario qd'
 si scientiam cadit. Qua propt' etia est. Nam ea que necessario simpliciter sunt. eterna se
 uiuunt. At etia. nec oriuntur. nec occidunt. Preter ois scientia doctrina nimirum effici. et
 id uis est scientia diuina solere uideat. At ex antea notis ut in resolutione resolutionis ei
 am diximus. profasatur omnis doctrina. Nam alia per inductionem alia p rationem
 efficiunt. Sunt ergo pnapia. ex quibus ipsa rationem. quorum non est rationem. Qua
 re non est illoz induction. Que cum ita sunt constat scientiam demonstrari u. habinb? esse
 et cetera que in resolutionis determinauimus. Nam cum quispiam aliquo modo credit et
 sunt ei pnapia nota. tum sit atq; scientiam habet. Quod si pnapia non sunt ei nota

magis q̄ ipsa conclusio per eandem habebit scientiam De scientia igitur sit hoc modo determinatum.

Capitulum 2^m

Omni autem que aliter sese habere possunt. est et aliquid quod sibi efficitur. non et aliquid quod sibi actionem cadit. diuisa uero sunt effectus atque actus. Et de his ipsi externis quoque sermonibus? actibus? Quo fit ut is etiam habitus qui cum ratione principium est agendi. diuisus sit ab eo qui cum ratione principium est facendi. Neque omnem istorum aliter ab altero quippe. cum nec effectus sit actus. nec actus effectus. At qui cum exstruendarum etiam facultas. ars quidam sit ac habitus quidam facendi cum ratione nullaq̄ sit ars omnino que non sit habitus facendi cum ratione. nec ullus habitus talis qui non sit ars ut patet fit ut idem sit ars atq̄ habitus facendi uera cum ratione. At uero circa generationem ars omnis uersatur et inuentionem contemplationem ne quo nam pacto eorum aliquid que et esse et non esse possunt. Et quoque principium non in eo quod efficiatur sed in ipso est faciente. Nam neque eorum que necessario sunt uel sunt ars est effectus neque eorum que natura sunt et consistunt. Hec autem in seipsis habent principium ipsum. Cum autem effectus atq̄ actus diuisi non eadem sint necesse est artem effectus esse non et actus atq̄ circa eadem quodammodo uersatur ars et fortuna quoniammodum et poeta dixit agatō. Quippe ars fortunam. fortunamque diligit artem. Ars igitur uti diximus. habitus est quidam facendi uera cum ratione. Contrarius autem artis. habitus est circa facienti falsa cum ratione. circa id quod sese habere aliter potest.

Capitulum tertium

Et prudentia uero bene tractabimus atq̄ sapiemus si contemplantur quos nam homines prudentes uocamus. Videatur itaque prudentis habitus esse bene consulere posse circa ea que sibi sunt bona ac profunt non aliqua ex parte que nam ad sanitatem uel uires sed simpliciter que ad uitam totam sanitatem statum atq̄ ad uitam bene uiuendum conducant. Quod quidem ita esse ex eo patitur signo. Nam et eos qui circa aliquod usantur prudentes dicimus. Cum bene recteque ad finem studiosum aliquem exequenda exogitauerunt ea que in nulla est ars. Quare fit ut et omnis sit prudens qui ad consulendum est aptus. At qui nemo de istis rebus que aliter sese habere non possunt consultat. aut de istis que ipse agere nequit. Quare si scientia quidem est ut patet ex demonstratione quoque autem principia aliter sese habere possunt. eorum non est demonstratio. acta autem et aliter sese habere possunt. neque fieri de istis que necessario sunt. Cum consulatano potest ipsa prudentia neque scientia neque ars erit profectio. Scientia quidem quia id quod sibi actionem cadit aliter sese habere potest. Ars autem quia aliud

effectionis est genus Restat igitur ut ipse sit habitus agendi uera enim ratione circa ea quae sunt bona homini atque mala. Effectione sequitur finis alius quidam ab ipsa. At actus non semper. Est et ipsa bona actus finis. Quo circa primum et huiusmodi uiros arbitramur esse prudentes quia tam ea quae sibi ipsis. quam ea quae ceteris hominibus sunt bona. ex cogitare atque perspicere possunt. Eos autem huiusmodi uiros esse putamus qui ad rem familiarem atque ad rem publicam administrandam sunt apti. Inde et temperantiam incontinentem prudentem appellamus. Conseruat autem talem extinctionem. Voluptas autem et dolor non omnem extinctionem corrumpit atque perit. Non enim hanc triangulum tres angulos equales duobus? Res habet. Sed eos quae circa id habent quod cadit. In actionem et actionem. Nam principium quidem rem agendam id est ut patet gratia cuius sunt ipsi. Si uero qui corruptus est ob uoluptatem aut dolore continuo non uidebitur principium nec huiusmodi ac propter hoc ipsum expectanda est atque agenda. In uero corrumpere sapientia ac propter hoc ipsum expectanda est atque agenda. Quare necesse est prudentiam habitum esse agendi circa humana bona. uera enim ratione. At uero ars quidem est uirtus. prudentem uero non est. Et tamen quidem qui sua sponte magis est expectendus. Circa uero prudentiam minus. quoniam admodum et circa uirtutes patet igitur prudentiam uirtutem quandam esse. Atque cum due sint omne pro rationem habentes alterius erit ipsa prudentia uirtus ipsius magis. quam principium est operandi. Nam et optio circa id sane uersatur quod aliter scilicet habere potest. et etiam ipsa prudentia atque nec habitus est am ratione solus. Si quidem autem est hoc. Nam talis quidem habitus obliuio est prudentem uero non est.

Capitulum quartum.

Utrum autem scientia existimatio sit circa utriusque unum et ea quae necessario sunt. sunt demonstrabilia scientiaeque omnis principia. Scientia est ut patet a ratione. principium minus eius rei quae sit scientiam cadit. nec est scientia nec ars nec prudentia. Scientia. quia omne quod sit scientiam cadit est demonstrabile. At principium demonstrationem non potest. Ars et prudentia quia ipsamque quidem circa ea uersantur quae sese aliter habere possunt. principium autem est necessarium. Atque nec sapientia principio est uidetur. Est et sapienter de quibusdam demonstrationem habere. Quod si ea quidem quibus uere propius ac uigilantius solimur. circa ea quae non possunt autem etiam potest aliter se habere. haec sunt. scientia. prudentia. sapientia intellectus. horum autem trium habituum nullus esse potest. principio. atque tres habitus dico prudentiam scientiam. sapientiam istat ut intellectus sit ipsorum principio.

Capitulum quintum.

Sapientiam autē circa artes istas tribuimus qui similes in artibus sunt
 exactissimi phidiam .n. sapientem salpionem lapidū dicimus. Et poli-
 deum statuarius idemdem sapientem Atq; hic per sapientiam mila-
 liud intelligimus q̄ ipsi? artis virtutem At quosdam etiā sapientes
 simpliciter non aliqua ex pte nec aliqua in re sapientes esse putamus ut in ma-
 gis dicit Iomernus.

Otiūm is mūdere nec fissor nec durus arator

Nec sapiens alia ulla minurum exatit arte. Quare patet exactissima omniū
 facinarū ipsam sapientiam esse Sapiens igitur nō solum et scit q̄ ex primāpis
 proficiantur atq; sciunt Sed etiam circa primāpia sentiat ac dicat vere oportet. q̄
 bus efficiat ut sapientia sit intellectus atq; sciētia sil' et q̄ caput habens sciētia
 simarū p̄stabilissimāq; rerū Atq; p̄absolutū est scire si quispiā ipsā sciētiā fa-
 cultatem autem aut prudentiam studiōssimam omniū esse putet si nō sit homo
 p̄stabilissimū atq; optimū rerū eoz omniū q̄ sunt in mundo Quod si sanū q̄dem
 quidem ac bonū aliud sit hoīb? aliud p̄stab? alba autē verūne semp sit idem. et
 sapiens quidem omnes hoīes idem. prudens autem non idem sed aliud atq; aliud nō
 turia dicent Id .n. qd' suū p̄spiciat bonū. dicent quēq; sine contrōuēsa prudens atque
 ipsa trident. Quia propter et beatiā nō nullas prudentes inquirunt esse. quicūq;
 aut providendi circa suam vitam habere videntur. patet autē non esse facultate
 autem ac sapientiam idem esse Et si eam facultatem sapientiam esse dixerint. q̄
 circa comoditates usantur pprias multe erunt tunc sapientie scire. Non ē una circa
 omniū atalium bonum sed alia atq; alia unūq; usatur. nisi de oib? q̄ sunt. una sit
 et facultas medendi Quod si homo p̄stabilissimū ceteroz est animalia nichil p̄-
 sus fēret Et .n. in rōne rerū sunt alia longe homine diuinaiora natura ut ea ma-
 nifestissime ex quibus ipse constat mundus patet igitur per ea q̄ diximus sapien-
 tiam ipsam intellectu esse simul atq; sciētiā rerū earum q̄ natura sunt p̄stantis
 fine. Quāp̄ amaxagoram talen et huiusmodi hoīes sapientes quidem ac
 non prudentes inquirunt esse. cum uideant ip̄os ppria comoda ignorare Et admi-
 randa quidē et difficilia cognitū diuināq; fore ip̄os dicunt Sed multa pro fusus
 quia non hūana bona q̄runt ac p̄santantur prudentia autem circa res hūanas
 uersatur et eas in quib? habet consultatio bonū. prudentes a hoc maxime op̄-
 ostūmūq; dicit? esse. bñ inq; consulere Atq; nemo de istis consultat. q̄ scire sēt
 habere non possunt. Et quoz non est quisq; finis. atq; iste bonū cadens Tachonem
 Is autē ad bñ cōsulendū est simplici aptus qui diuina id quod est hominū opti-
 mum eoz q̄ cadunt in achonem cogitando mente capē potest neq; prudentia est

universalem solum. Sed singula etiam oportet cognoscere. quippe cum ipsa sit agenda
apud et actus circa singula ipsa uestant. Quapropter et nescentes non nulli. sciunt b: qd
efficientiores sunt in agenda. Et t alio huius qui experientiam habent. Nam si quispiam
sciat quidem leues carnes facile digerere ac esse salubres. Quero si sint leues carnes ig
noret: non efficeret sanitatem. Sed qui scit animum carnes leues esse atq; salubres
iste magis efficit illam. At prudentia proprium est ut patet agenda. Quare uer
q; cognitionem aut hanc potius habere oportet. Est autem quidam et hic. archi
terare subitiles rationem

Capitulum secundum

T qui facultas ipsa aut atq; prudentia habens est idem ipsarum in
est eadem ratio. Eius autem quod circa civitatem uestant alia quidem est ne
lur architectura. Ea namq; prudentia quod legum est ferendarum facultas
Alia uero circa singula uestant. Que quidem habet illud commune nomen ciuile
bet ciuilibusq; uocatur. Hec autem est actus deliberatus. Derenti aut in ardore aut
ut utram. Idcirco rem ciuilem hos solos gerere dicunt. Hi namq; soli agunt pri
atq; huius qui suis manibus artis conficiunt opus. Videtur autem ea qua quispiam
circa seipsum namq; uestant maxime prudentia esse atq; hec omni nomine pruden
tia esse nuncupatur. Illarum aut alia gubernande rei familiaris peritia. alia stren
darum legum facultas alia aut uocatur. Atq; huius? alia est deliberativa. Alia iudi
cial. Cognitionis igitur quidam species sunt ea que sunt sibi comoda scire. Sed magnam
differentiam habet. Atq; huius quidem qui ea que ad ipsos pertinent sciuntur in illis uisum
prudentes esse uidetur. Viri autem ciuiles uidentur negotiosi. Qua propter et enripides
Quo nam modo prudens ego ipse sum cado

Cui semper inter milites cura sine

Negotioq; ullo habet uiuere

Aequamque partem habere fortune bone

Qui namq; res multas superfluasq; agunt et cetera. Querunt aut id quod sibi bonum at
q; modum est et hoc arbitrantur esse agenda. Ex hac opinione est ortum. Hos es
se prudentes. Atque propriis uniuscuiusq; bonum non est fortasse sine re familiaris gi
binatione atq; ciuile. Fructu quo nam pacto sua ciuilibusq; administranda sit res. ob
scutum esse uidetur atq; considerandum est sane. Signum autem est eius quod dictum est illud
Iuuenes aut geometre quidem et mathematici ac sapientes in huiusmodi rebus
sunt. prudentes autem fieri non uidentur. Atq; causa est. quia et singularium rerum est
ipsa prudentia que quidem per experientiam innotescere solent. Iuuenes autem non est
experitus quippe aut experientiam ipsam temporis efficit longitudo. At aut et id ipsum am

machitendum et consideranda esse videtur. Cur nam puer mathematicis quidē fieri potest. sapiens vero nāsiue nequit. An ex eo. quia mathematica quidem abstractione sumuntur. principia vero sapientie nāsiue sapientia experientia innotescunt. Et hoc quidē adolescentes non credunt sed dicunt. Illorum autē rationes diffinitionesue non sunt obscure. Insup. error qui fit in consulendo aut circa universale aut circa singulare. Nam ignorare quispiam potest aut omēs aquas ponderosas esse priuas aut hanc ponderosam esse. prudentiam autem non esse scientiam. patet. Nam circa id videtur. qd est eximium ut diximus. Tale est & id omne qd cadit in actionem. oppositum igitur intellectui ē est est terminorum. ratio quorum non est. At ipsa est ultima. animus non est scientia sed sensus nō ipsoz quidem. Sed qualis est iste quo sentimus ultimus & mathematicas esse tranquillum stabilius & et ibi sol hoc prudentia magis est sensus Illius autem est alia species.

Tractatus tertius

Capitulum primum

t vero quere ac consultare differunt. Consultare namq. est quere sed non contra. Oportet autē et de bona consultatione quid nam sit deinceps sumamus utrum scientia qdam an opinio an coniectatio bona. an aliud quispiam genus atq. scientia quidem non est. Non ē de istis solent loquimur quere qdam est consultatio. At bona consultatio qdam est consultatio. Qui vero consultat. qrit nō sibi ducit At qui neq. bona coniectatio est ipsa namq. sine ratione et ratio ad modū fit. Ad consultationē vero longū temporis spatium adhibet. atq. auit celerē quidem atq. deliberata esse agenda. Cū mora autē consulendū. pte rea diuisa sunt sollicitudo et consultatio bona. Sollicitudo vero bona. qdam est dictatio. At neq. ulla est opinio prorsus. Sed cum iste qui male deliberat erret. is autē qui bñ consultat. recte consultat deliberat. Constat bonam consultationem rectitudinē esse quendam. non tñ scientiē. neq. opinionis. Scientie namq. non est rectitudo quippe. cum neq. sit error opinionis vero rectitudo veritas est. Et insup. determinatio. id est omne cuius est opinatio. At vero neq. sine ratione est ipsa consultatio bona. Desat ergo a mente. Hec ē nondū est enumeratio sane. Qui vero consultat siue bene siue male. id agat qrit aliquid. rationemq. sibi ducit. Sed ipsa consultatio bona consiliū qdam est rectitudo. Qua propt. qrendū est primo. quid nā sit consiliū et circa qd ipm videtur. Cum vero multipliciter rectitudo dicatur. patet nō omnē rectitudinē bonam consultationē ē. Innotuit ē atq. flagitiosus id qd videre pponit attinget cogitando rationemq. sibi ducendo quare recteq. quidē consultabit. Atq. in agnū matius pponet ac consequentur. bñ vero consultasse. bonū quoddam videtur. Tal' ē rectitudo

consilij. quia bonū quispīam assequi potest. bona est consultatio. At ei fieri potest ut hoc
tūc rationatione falsa quispīam assequatur atq; id quidē qd' facere oportet ac decti ut
tingat Id autē p qd' attingit non sic dectis sed fallus sit ipse mediū terūm. Quare
nec ea fictitudo bona est consultatio. quia quispīam attingit quidē id quod oportet ac
decti non tū p id mediū quod oportebat atq; decti erat. pterea fieri potest ut quidā
longo delibans tempore. quidā tū id qd' decti attingat. mediūq; decti sit. Non dū
igitur et hoc fictitudo bona est consultatio Sed ea fictitudo bona est consultatio qua
quispīam multatū rōne attingit id quod oportet. et ut decti et ac oportet Insup
fit ut et simpliciter quispīam bene consultet. et ad aliquem etiam finem Atq; bona qui
dem consultatio simpliciter est ea qua ad eum finem qui est simplici finis ppter decti
Quidam autem ea qua ad aliquā finem. Qd si bñ consultare prudentia hominū
est Consultatio bona profecto. fictitudo est ea qua confertis rōne ad aliquē ppter
finem. Cuius ipsa prudentia est existimatio uena

Capitulum 2^m de sagacitate

St autem et ipsa sagacitas au quidē contraria est ebrietas qdam quibus
hominū nō nullos sagaces dicimus atq; ebetes. nec idem omnino quod
saena uel opimo. omēs ei scientes uel opimiores eēt sagaces. nec ulla
propterea scientia uelut mediana. esset ei de sauis. aut geometria aīca namq; ma
gitudines uisarent. Et n. ipsa neq; de hīs est q sunt semp ac nūq. mouentur ne
q; de loīs que sunt a quo uis Sed de quib? dubitare quispīam consultareq; potest
Qua ppter est quidem de iis arca que uersatur prudentia Atq; non ē idē sagan
tas atq; prudentia. prudentia namq; sapiendi principū est. Est ei ipi? finis quid
nam sit agendū uel non agendum popte Sagacitas autē principū est diiudicandi dū
taxat Idem est n. sagacitas et bona sagacitas. quippe cum sagaces homines sint et bñ
sagaces. at qui neq; habere neq; popte atq; prudentiam. est sagacitas Sed ut cum
quispīam uisat scientia. distet dicunt sagaciter se habere. sic cum quispīam. distet
ac popte eas arca qō uersatur ipsa prudentia is qui uisat optione sua ad ipas
bñ recte diiudicandas sese habere sagaciter dicunt Atq; hūc nomen uenit sagan
tatis. qua quidem hominū non nulli sunt boni sagaces. ex ea q est i distendo. Distet
namq; per sepe sese habere sagaciter dicimus

Capitulum tertium

A uero q uocatur sententia qua bñ sentientes non nullos homines dici
mus sententia q habere iudicū est rectius equi boni uiri Cuius rei signū
illud atq; indicium est Ipsū n. bonū et equū uirū habere sententia
et ad ignoscendū pcliuē dicunt? esse remq; etiam equam et bonam ēē sententia

circa aliqua mentem habere ueniamque dare atque ignorare Sententia uero minus et
 uenia. Sententia est diiudicans ipsius equi boni uerba. Rota uero est ea pfectio q
 hominis est eius q uere est bonus et equus Ipsi autem omnes longius ad idem pfectio
 tendunt. Nam sententiarum sagacitatem prudentiam et mentem ad eandem affirmamus
 prudentes atq sagaces eandem et sententiam habere mentemq dicentes: omnes a be
 potencie extremas sunt ac singularem reze atq idem ea ratione qua est aptus ad
 ea diiudicanda que prudentes sapit. sagax est. bñq sentiens. aut ad dandam ueni
 am aptus. Tota. n. et equa. omnib? sunt omnia bono. ea ratione qua ad aliu tendit
 Sunt autem ea que cadunt ratione ex numero reru eorum. q sunt singulares atq
 exme. Et prudentem oportet ipsa cognoscere Et sagacitas sententiaq. circa hoc ipsa
 uersatur que quidem ut dictum est sunt exme Intellectus etiam extremos est.
 ad ptem utramq. Et n. primor. finior. ac extremor. intellectus est ut et non
 ratio. Is quidem qui ad demonstrationes attinet. Imobilis timor. timor atq pmozi
 Is autem qui ad habitus accommodatur agendi ad extremi et contingens. atq alii?
 ppositionis. Nec si principia sunt eius grana cuius agitur. Ex singul. si emozit ipm
 humile. Noz igitur oportet sensum habere. Hic autem est intellectus Qua ppter
 et naturalia hoc esse uidetur Atq sapiens quidem nemo est ut patet natura Sen
 tentiam autem habere et sagacitatem et intellectum natura uidetur Cuius signu est
 hoc. hoc n. etates sequi putamus. Et hanc etatem intellectui et sententiam habere di
 amus quia causa est ipsa natura. Quo circa principium et finis est intellectus Et hys
 n. et de hys demonstrationes ipse efficiuntur. Quare non minus eoz hominu q sit
 in rebus epti et senior. ut prudentia in demonstrabilib? sententijs opinionibusue
 q ipis demonstrationibus est adherendum. Tales. n. hoies in sum ex reru experientia
 iam adqta principia rerunt ac inueniunt. Et n. satis iam diximus. quid nam sit pau
 dentia sapientiae. Et circa que utraq uersatur et non eisdem utramq partis. sed
 diuersar. anime partium esse uirtutem.

Tractatus quartus

Capitulum primum.

Abiget autem non iniuria quispian. quid nam habitus ista mte profuit
 hūanē. Nam sapientia quidem nichil eoz contemplatur quib? homo felix.
 quadere possit. quippe cum circa nullam generationem uersetur. prudentia
 autem habet quidem idipm Sed ui? nam grana opus est ipsa. Si prudentia qdē m
 ca ea uersatur que iusta sunt et honesta bonaq. hoim hoc autem ad bonu ipm pti
 nent uiu. est n. ipi? hoc. agere. ac ea sciendo. non magis ad agendu ipsa nos sum?
 apa. cum ipse uiuentes sint habit? Quidamodu neq si ea sana popiamus. q non efficiunt.

limitatem sed ab ipsa pronemunt aut ea quoniam non efficiunt bonam corporis habitudinem sed
ab hac eadem quod fluere solent magis ob id ipsum a nobis ista proferuntur. Non enim ap-
te magis sumus ad hoc agenda melendi aut excedendi corporis similitudinem habere
Quod si non istud grana sit prudens ponendus sed ut efficiantur homines studiosi ut
homines sane qui iam sunt studiosi nullo pacto prudentia utilis erit. At nec enim ho-
minum istis qui non habent virtutem. Nichil enim esset siue ipsi habeant siue alijs ha-
beribus pareant. Atque idipsum satis est nobis quemadmodum et circa utilitatem ipsam
Nam tam et si ualere uolumus? metaniam tamen non disamus. Insuper abscedendum sane uide-
bitur si prudentia quod quidem est inferior sapientia sit potior ipsa magisque princeps.
Nam ea quod agit dicitur in singulis atque in debet. De his igitur dicendum esse deinceps esse
videtur. primum itaque dicimus. Hunc enim de ipsis dubitauimus? tantum primum itaque dicimus?
has expectandas esse necessario per se ipsas quippe. Cum sint anime primum utriusque uirtutis
etiam sine uirtute ipsarum quodammodo operatur ac faciat. Deinde etiam finit ut non ut me-
diana sanitatem sed ut sanitas. sic sapientia felicitatem. Nam cum ipsa sit per totum
uirtute hominem felicitatem efficiat ex eo sane quia habetur ac operatur. propterea opus
ipsum et per prudentiam nimirum et per uirtutem moris efficiantur. Et si uirtus quod
propositum ipsum efficiat uerbum prudentia autem ea uniuersa que in illud tendunt at-
que perducant. Quante autem pars anime que quidem est principium uegetandi nulla.
prius est huiusmodi uirtutis. Quippe cum in nobis non collocetur hec agere a-
non agere parte. At et ut id etiam quod dictum est uideamus? atque solamur non
esse homines in quibus magis ob prudentiam aptos ad honesta iustaque agenda pau-
lo altius incipendum esse uidetur. hoc principio sumpto. Nam ut homines non nul-
los iusta agentes non dum iustos esse asserimus et eos qui faciunt ea quod legibus
sunt instituta non ob ipsa quidem sed iuri ut ob ignorantiam ut ob aliquid
aliud et si agunt ea quod oportet et quod uirtus deret agere studiosi. sic ut ui-
deatur et ceteris in artibus res sese habet. ac singula quisque necesse est agere a
liquo dispositus modo ut homo sit bonus ob electionem in quibus et uerum ipsam
gratia quod aguntur. Electionem igitur ipsam rectam efficiunt uirtutis sed ea parte
que illius gratia sunt agenda non ipsius sane uirtutis est munus sed ad aliam
potentiam spectat. Verum hec obscurum sunt dicta. Quia per ammittenda sunt dilu-
admissaque dicenda. Est itaque in istis in animo quidam atque potentia quam habilitate uo-
cant. Hec est huiusmodi ut ea possit agere atque attingere quod ad substantiam uo-
luntatem propositis conducant. Si igitur propositum sit honestum laudabile est si in in-
probum malitia est. Quia propter et prudentes homines habiles et malitiosos di-
amus esse Ipsa uero prudentia non est quidem hec dicta potentia. Non enim est

sine ipsa atq; habitus ipse hunc ordo nimis imprimitur anime Neq; absq; uirtute
 potro fieri anim? luce clari? extat. Rationabones eni uerū q in actionē ueni
 unt principium habent quippe Cum talis sit ipse finis eripm optimum. Quidq;
 in se eandem sit illud. Sit ei ubi gratia quidquid digerit atq; hoc sane nō nisi bo
 no uiro uidetur atq; apparet. prauitas ē p uentit. effereq; suapte natura solet
 ut homo circa principia q cadunt in actionem abeiret atq; fallatur. Quare pa
 ter fieri nō posse quo prudens sit. quisq; unq; nō sit bonus

Capitulum 2^m

T S de uirtute etiam consideremus oportet Est a et in ipsa uirtute
 p inde ac in prudentia Nam ut ipsa prudentia esse habet ad
 habilitatem. que quidem non est eadem sed filis ipsi sic et ea q est
 prope uirtus sese habet ad eam q nāl est uirtus Sententia namq; omniū singuli
 mores in esse quodammodo natura uidentur. Et ei et uisū natura fontes ue atq; ad
 temperantiam nati uidentur. Ceteraq; continuo habemus ex ipso orni Sed esse nō
 finimus aliquid aliquid aliud ultra quod quidem est pprie bonū et ut ea q dicta sūt
 et istius modi cetera modo alia alio nobis insunt. Prius ei ac bestiis naturales qui
 dem habitus insunt At absq; mente nocere uidentur atq; ut robusto sit t con
 pore sine oculis se mouente. Erat ei ex eo uelementer quia non habet usum
 Sic et t ille fieri uidetur t quibus huiusmodi tñ habitus insunt Quod si me
 tem acceperunt in agendi res sensu sese habebit pfecto atq; habitus ipse. q
 quidem est filis. tunc erit pprie uirtus Quare ut in ea pte animi q principium
 est opmādi. sunt due species habitus inq; atq; prudentia sit et in ea pte que
 ad ipos ptinet. mores. sunt species due. Una nāl uirtus Altera pte uirtus atq; ha
 nō ea q est pte uirtus nō sit sane sine prudentia Quia pte inquirunt uirtutes o
 ms prudentias esse Et Socrates pñm recte pcedat. pñm errabat Errabat a
 quia uirtutes omnes prudentias esse putabat. bñ dicebat. quia uirtutes nō ēē
 sine prudentia asserbat. Signū aut huius est hoc. etā nunc omnes a uirtutem
 diffiniunt. dicentes ipsam habitū esse. et afferentes etiam ea circa q uersatur addū
 sese habentem ut recta ratio psonbit At recta est ea que ad prudentiam ipsam
 accomodat. Videtur igitur omīs uariationi quodammodo talem habitū ēē uirtutē
 q sese habet ut ipsa psonbit prudentia. Vtū pñūp digerendi oportet. Nam is ha
 bitus est uirtus qui nō solū sese habet ut ipsa ratio recta psonbit sed et enā sit
 recta cum rōne. Recta aut ratio q circa talia uisum ipsa est ut patet prudentia
 Socrates igitur uirtutes ipas rōnes ēē arbitrabatur quippe a uirtutes scōnas ēē
 censet At nos ipsas easde nō rōnes sed cum rōne esse censet. patet igitur ex hūc

q̄ diximus fieri non posse quo sine prudentia sit bonus quisq̄ aut absq̄ morū uirtute
prudens At cū et ea ratio qua quispiam differuerit uirtutes sit separari ut quis uir-
tus sine ceteris insit hoc soluetur utiq̄ modo. Dicere namq̄ quispiam potest eundē
hominem non ad omnes uirtutes suscipiendas aptissimū esse. Quo fit ut aliā rem
suscipiat aliam nondū suscipiat idem Id cū ipm̄ in naturalibus quidem uirtutib⁹ fieri
potest At in istis quib⁹ absolute diximus homo bonus fieri p̄fecto nequit. Et cū aī
ipsa prudentia q̄ est una uirtutes simul merant unūse At qui patet opus esse
prudētia minū ex eo quia p̄is anime iam dicte sit uirtus etiam si p̄cipiū non
esset agendi Et etiam sine prudentia sineq̄ uirtute clericonē non esse rectam Altera
namq̄ finem p̄ponit altera facit ut agantur ea q̄ deducant ad finem At uero ne
q̄ sapientē fecit neq̄ parus est anime p̄stabilioris sicut neq̄ ars medendi p̄si-
det sanitati quippe. Cum nō utatur ipsa sed ut fiat opa sua p̄uideat Illius igitur
gratia non illi uidet ut patet p̄terea et ipm̄ censere sile esse uideant Atq̄ si quispiā
facilitatem audire p̄ncipem esse deoz assereret propterea qd̄ p̄cipit atq̄ misit
ea q̄ s̄ agenda in ciuitate atq̄ seruanda sunt

liber Septimus

Tractatus primus

Capitulum primum

Est hec dicendū est alio sumpto p̄ncipio tres esse species eoz q̄ aī
mores sunt fugienda. Vitiū incontinentiam. Feritatem Atq̄ cōtraq̄
dem duobus patere uidentur Aliud et uirtutem Aliud incontinentiam
appellamus Aduersantem atq̄ aut feritatem atq̄ incontinentiam uirtutē
eam accommodatissime ponere possumus que nostrā excedit adinonem et ē he-
roica quedam atq̄ diuina. Quam quidē homerus inuit. Om̄ de herōe p̄-
terea quod omnia bonitate p̄stabat talia dicentem p̄cipiū introduat.

Nec iam hoīē s̄ma mortalo filius ille

Esse uidebatur sed diuo semine natus

Quare si q̄ hoībus ob uirtutis excellentiam emperatorem ut dii sunt ut
ayunt. talis quidam is habitus erit p̄fecto qui feritati opposit⁹ erit ut ferē
neq̄ uirtū est neq̄ uirtus. sic neq̄ dei Sed hec quidē p̄stabilis est uirtute illa
aut. aliud quoddā est uirt⁹ genus Atq̄ ut raro fit uirtū cē diuinū ut dicē la-
cones consueuere Cum ualde aliq̄ admirantur. Dicūt ei iste uir est diuinus
Sic et inanis int̄ hoīes raro admodū est Sed cū maxime int̄ nationes bar-
baras solet. Fiunt aut̄ quedam eoz que ad feritatem incontinentiamq̄ p̄nūt
et ob morbos lesionēsq̄ mēbroz Et eos etiā hoīm qui in p̄bitate cupant. hac

in finem consuevimus appellatione notare Sed de tñ quidem dispositione mentio ali
qua posterius fiet De uirtute uero prius et dictū ac pñctatū. Nunc de tñ
tinentia mollitudine luxurie et de conuentione atq; constantia est dicendū. Neq;
ē ut idem quod uirtus et mñū neq; ut diuisus genus her sunt putanda at
q; ut i alijs eamus. sic et i hīs ipīs facē oportet afferre ea q; uidentur de ip
sis. Et dubitare pō deū maxie oīa probabilia sunt aut saltē plurima max
imeq; pōpua arca hos afferre probare atq; ostendere Nam si soluantur qdē
ea que difficultatē afferunt. relinquuntur aut ea q; probabilia sūt. satis erit
ea que pposuimus declarata. Videntur itaq; continentia quidē constantiaq;
studiosa ē atq; laude digna In continentia uō mollitudine praua utipanda
q; pñtea idem esse uir continens atq; constans et pñstens in rōne Et idē enā
incontinentens esse et rōē egrediens Et tñnens quidē. sciens impba ēē q; facit
agere ea uidentur ob pñurbationē. Contnens aut sciens prauas ēē cupidita
tes. non sequitur eas ob rationem. Censent pñtea. tempantem quidē hoīem
continentem esse atq; constantem. Talem aut hoīem alij tempantem ēē oīo pu
tant. Alij non putant. Intemperantē etiam quidā incontinentem. et tñnē
tem intemperantem esse confuse. quidam diuīos inquirunt esse. Interdū etiā asse
runt. fieri non posse quo uir prudens sit tñnens homo. Interdū non nullos
hoīes qui sunt prudentes atq; habiles aiunt ēē incontinentes. Insup tñnē
tes dicuntur hoīes et arca iram et honorem et luam. her sunt igitur ea q; de
hīs ipīs dicuntur atq; hoīes opinantur.

Capitulum 2m

Vitabit aut quisq; qui sit ut recte quispiam existimans agat
incontinenter. Quidam igitur inquirunt fieri non posse quo scīs
quisq; incontinentens sit. Nam absurdū est ut arbitrabatur socrates
si scientia istū aliud quispiam uincere et ipsum pñde atq; manu
pñ trahere. Socrates. u. oīo contra rationem ipam pugnat. quasi nō sit tñ
nientia prorsus tñpīs mouē? hominum. Neminem. u. dicebat examinationē habē
tem optimi. prerer illud optimū agere sed ignoratiōe dūtaxat. Her itaq; sen
tentia ijs adūlsatur que manifeste apparent. atq; oportet qñre si per ignorati
nem agat tñnens quis nam ignoratiōis sit modus pater ē incontinentem a
rea q; in pñurbatione sit cōstitū? existimare ea nō ēē agenda q; postea agē
Sunt aut quibus her pñm placent pñm non placent. Et si scientia quidem

nichil esse uehementius consistitur. At huic non assentiuntur uenem in q̄ hoīem
agere sicut id quod iustum est melius. Quare inquirunt i continentem a uoluptati-
bus supari non licet: quidem sed optionem habentem. At uo si sit optio nō si-
cutia neq̄ uehementis existimatio que consistit sed remissa sicut i ambigebus uenia
sane danda est hoī: si non persistit sed remissa istis aduersus uehementes apidi-
tates. At prauitatem non est ut patet uenia danda nec aliorum anq̄ que inipa-
tione sunt digna. Est ne igitur qd̄ resistit i incontinentem prudentia. Ite u ē uia
hūilissimū. At absurdū est sane. Sicut et idē homo prudens atq̄ continens sit. Ne-
mo aut dicit unq̄ prudentis esse ea sponte agere que prauissima sunt. Et insup
demonstratū est contra prudentem hoīem aptū ad agendum esse quippe ai sit quidā qui
contra extrema uersatur. Atq̄ omnes alias merites habere. Preterea si continens est eo quis
piam est quia uehementes ac prauas hō cupiditates neq̄ tempatis abnēs erit
neq̄ continens tempatis. Et neq̄ uehementes hōe cupiditates neq̄ prauas est tempati
At oportebat si. Nam si cupiditates sint bone prauus est ille pfecto habitus qui a
pietatem ab illarū p̄sentione repellit. Quo fit ut non oīs continentia sit studiosa. Sicut im-
becilles et non prauae nichil est prorsus egregia nec etiam magnum. Si sunt prauae
ac imbecilles. Preterea si continentia fiat ut in quīs continens optioe persistat praua ni-
miz est uelut si et in falsa. Et si continentia rursus fiat ut a quauis optioe dispi-
am dimoueatur atque egrediamur erit aliqua pfectio i continentia studiosa quale sit
at neoplatamus apud sophoclem poetam i philoctete. Est ei ille laude dignus q̄
eo quia non persistit in istis que finalerat ulzys ob molestiam mentendi. preterea so-
phisticæ capones falsa concludentes respondentia laerere fatiunt. Nam ai sophi-
ste uelut admirabilia quaedam inferre relarguendo ut aucti uideantur cum attem-
gunt conclusionem ratiocinando que sit ab illis dubitatio nimiz efficiatur. ligatur. ni-
mens qm̄ persistit quidem non uult. Cum conclusio sibi non placeat. proterere uo
non pot. cum rōnem soluere neq̄at. Atq̄ sit aliqua rōne ut imprudentia animi i con-
tinentia iuncta sit uirtus. Qui namq̄ habet utraq̄ simul is ob incontinentiam qdē
agit iste contraui que putat istee esse agenda. ob imprudentiaz aut res bonas ex-
timat esse malas et non agendas. Quibus efficiatur ut talis homo res bonas et non
malas agat. At uo is qui p̄suasus agit uoluptatesq̄ psequitur atq̄ eligit melior
et uidebitur esse qui non ob rōnem sed ab incontinentia eadem agit. Nam magis sa-
nari potest quippe animi possit dissuaderi. At incontinentis obnoxius est ei p̄uicio quo
diamus. Quid bibere est opus illi hoīem quem suffocat unda. Et ei si nō p̄sua-
sus esset non agenda ēē que agit dissuasus tandem cessasset. Nunc uero suauis
nichilominus alter agit. Insup si circa incontinentia uniuersa continentia sit atq̄ con-
tinentia quis nam sit ille qui est continens absolute. Nemo a hōe incontinentias

omnes. At dicimus esse quosdam simpliciter. Tales quaedam hac in materia dubitationes emergunt. Hoz aut. alia tollere. alia relinquere oportet. Dubitationes si solutio nullo est ut patet.

Capitulum tertium

Primum itaque considerandum est. si continententes scientes agant nec ne. et quo nam pacto scientes. Unde circa quod sit continens ponendus et continens. Unde circa voluptatem omnem atque dolorem an circa quodam voluptates delectatas atque dolores. Et utrum idem sit continens atque istans an alius et diuisus. Et eodem modo de ceteris que ad hanc attinent contemplationem. Est autem consideratio inter medium continens et continens iste circa que versantur differant an diuisitate uersandi. Dico autem hoc pacto ut continens ex eo solus sit continens quia circa hoc usatur an non sed ipso modo an si nullo utriusque. Deinde si continens et continens circa unum et uersentur nec ne nam neque circa omnia usatur iste qui simpliciter est continens sed circa ea in quibus ea que usatur intemperans neque simpliciter sed aliquo sese habet ad illa. Effet si incontinentia ac intemperantia idem. Et si intemperans quidem eligitur dicitur. putans semper oportere persequi voluptatem presentem. At continens uero ex istimat quidem persequitur tamen. Si itaque uera sit opinio. sed uero scientia quam misere dicentes incontinentes hostes agunt. nichil infert ad rationem non nulli namque eorum qui opinantur non ambigunt porro. Sed arbitrantur exacte se scire si igitur opinantes ex eo quod timuisse credunt magis quam scientes contra suam agunt agent existimationem nichil sane differet ab opinione scientia quippe cum sint quod non minus opinioni sue quam alij sue scientie credunt. ut ex heraclito patet. Sed si dupliciter dicatur scire nam et iste qui scientiam quidem habet uero aut uiam ipsam. et iste qui utitur diuina scire different. hec me se se perferre habentem nam scientiam ac non contemplantem. et huiusmodi ac contemplantem agere ea quod non oportet. Hoc uero sane uidetur absurdum sed non si non contemplans agat. ac opem ut quispiam agat contrarium eius quod scit. si habet quidem utrasque uniuersali tamen et uero particulari propositione utatur nam ea quod aguntur singularia. Differet autem et ipsum uniuersale. nam aliud ipsum aliud est tunc. uti diu hominum sicut conducant. Et hic est homo. uel sicut est huiusmodi. Sed si hoc sit tale. aliter non habet. aut non opatur. Magna igitur per se hostes modos emerget uti quod differentia atque adeo. ut hoc quidem modo scire. uero absurdum. Alio uero modo

mirabile videatur. At uo fit ut hoies scientiam habeant alicmodo q̄ uip dixit?
Nam in habendo quide sed non utendo. differentem ipm̄ tenuimus habiti ut quispiā
et beat quodammodo et nō beat ipm̄. Quāto est dormiens ac febrens furens ac
ebrius. Atq; eos hoc esse modo dispositos. qui sunt in p̄turbationib? constituti. nā
ut cupiditates uenere. ceterasq; similia corpus quoq; man fesse p̄mitant atq; nō
nullos interitum et in furorem ac in insaniam adigunt. patet igitur dicendū esse. i
continentes p̄ inde fesse hā atq; hō affectu. dicere aut̄ incontinentes ipō eas senten
tias q̄ a sua p̄fōsantur scientia. nullū est signū p̄ferto. Et ē hī qui sunt i hīs
p̄turbationibus constituti. demonstraciones mēdā et carmina dicunt empedoclis
Et i qui pō disant. uerba quidem oīdnesq; nectunt. sed nondū capiunt ut
patet atq; intelligunt. Oportet in. hoc ipsoz infideant menti ad quod diuin
nū tempus exigitur spātū. Quare putandū est ut hīstriones poemata f
atant. sic et i continentē agentes. scientias sic sciens dicere Insup hoc et
pacto quispiam huiusce naturaliter. Causam īspicere potest. Opinioni ē alia
est uniuersalis Alia circa res singulares ulatur quib? iam ip̄e f̄idet sensus.
Atq; cum ex ip̄is f̄iunt una necesse est in rebus quidem quas exemplum mō
assentatur conclusioni. In rō? aut̄ que in actione utuntur continuo agat. Nam
si ē dulce gustare oportet et hoc est dulce. ut unū quippē singulari
ueresse est is hoc ipm̄ simul etiā agat qui p̄t nec p̄hibetur. Cū igitur u
niūsal? quidē mēst opimo gustare uetans. alia aut̄ opio dicit ē dulce
uoluptatē afferre. et insup alia adest que dicit hoc ē dulce. her autē
opatur atq; adest cupiditas illa quidē fa. diat figendū hoc ē. Cupidinis
aut̄ trahit ac ducit. Nouē nāq; p̄tē quālibet potest. Quare fit ut a ra
tione quod amodo et opinatiōe incontinentē quispiā agat nō tū p̄ se ḡia
sed per accidens. cupiditas ē dīte rationi sed non opinatio adūsatur. Et
prop̄ belue nō sunt incontinentes qd? nō uniuersale existētiānem sed singula
riū apprehensionem atq; mōuaz hōnt. Quo pacto aut̄ soluitur ignoratio ac
rursus fit incontinentis sciens. eadē est ratio et de ebrio et dormiente et ē
ois. et non est ip̄a hominis affectus. Quam quidē a naturalib? philosophis
audire oportet. Cū aut̄ ultima p̄positio. rei sit sensibil? op̄atio. atq; actum
dū hanc montingis aut nō habet dū est i p̄turbatione aut sic habetur
hīe. nō sit scire sed dicere p̄ inde atq; inuolentius empedoclis. carmina p̄
fert. p̄terea terminus extremus nō est ut p̄ uniuersal? neq; p̄ inde scientie

subici atq; utia ipse uidetur. Atq; id accidere sane uidetur quod socrates ipse q̄
rebat. Non ei ea p̄ntē sciētia q̄ ipse talē esse uidetur: ipsa sit p̄urbatio
Nec ip̄a ob p̄urbationē distrahimur. Sed ea p̄sente q̄rei sensibilib' est opimatio
De his igitur si sciens inq; ac nō sciens uincam continētē et quo nā pacto si
possit ut sciens agat continenter tot a nobis sine ducta

Capitulum quantum

Ed uerū sit quispiam continens absolute an dō aliq; ex pre
sint tales. et si sit circa q̄s res talis uideat demerps dūc
dicēdū ē uidetur. patet itaq; continēs atq; ostantes. et
continentes ac molles circa uoluptates doloresq; uersari. Et
am ea q̄ uoluptatē efficiunt uaria sint ac diuisa. quedā ei sunt necessaria
q̄daz p se q̄dē s̄ expectanda. expationē tū suscipiunt. atq; necessaria quidē
dūc. q̄ ad ipm p̄tinent corpus alimentūq; mō: ueneris usū et istū mōi cetera
Circā que tempantiam intempantiamq; posuimus nō necessaria uero p se
tū expectanda res huiusmodi uirtutūq; honorē diuinas et q̄ sunt sibi gene
ris que bona sunt et delectant. eos quidē hōiū qui circa hec seminda
p̄ rectā rōē expant que in ipsis est absolute quidē mōtinentes non
diuinas sed hec addentes. circa penurias uel luam ul' honorē ul' nam t
continentes uocamus sed absolute nō diuinas ut diuisos ab ill' similitu
dineq; nomen idem idem hōiēs ut homo qui in olympio uiuat. Cōmu
nis ē ratio paz ab illius rōē propria differebat. Atq; erat diuisa. atq;
huius signū est illudud. Nam continētiam solū quidē nō solū ut delectā
sed etiaz ut quoddam aut simp̄tr. aut aliqua ex pre uia t̄prehendū
at hōi hominū nemo. eoz aut hōminū qui circa uoluptates uisunt t
quib? temperantē intempantemq; posuimus qui nō eligendo sed p̄eten ele
tionē ac mentē expationes quidē eoz p̄sequitur q̄ uoluptatē efficiunt.
expationes aut rerū dolorē m̄ferentiū fugit. ut famē sitis calous feigous
et om̄ qu oīd q̄ ad tactū gustūq; p̄tinent. Is nō additione ulla. circa hec
inq; ut circa iram sed absolute solū continēs appellatur. Cuius hoc tē
cūm est. Circa namq; has uoluptates et nō circa ulla illay hōiēs tem
perantes diuinas. Et propterea t eodē continētē posuimus et intempantē. et
continentē item ac tempantem sed illay hōiū nēuine quod circa uolupta
tes easdē quodāmodo doloresq; uisunt atq; sunt quidē hōi circa hec ip̄a

scito diximus sed non modo eodem sed illi quidem eligunt. Illi uero non eligunt
Quia ipse magis cum homine intemperante dicemus? qui non sapiens aut per pa-
ram expansiones uoluptatum persequitur. ac meliores sibi dolores quam qui
hoc agit ob uehementis cupiditates. Quid est faciet ille si cupiditas adue-
niet inuiculis. et circa res necessarias indigentia; uehemens in deo dolor
Cum autem cupiditas ac uoluptas. alie quidem genere honeste sunt studiosi
alie uero non sunt. Quod si que uoluptate effluunt. quod appetibilia sunt natura
Quedam huius contraria. Quidam media quod admodum prius distinximus ut
penurie laetitia. honor victoria. in uniuersis talibus atque medijs non ex eo uti-
tantur homines. quia huius affluuntur capiunt atque amant sed ex eo quia mo-
dum egrediantur expansiones utuntur. Quapropter quicunque propter nos aut
inuantur aut sequuntur quippiam eorum que natura sunt honesta et bona
cupimus. Vt hi qui circa bonum magis quam oportet student. aut erga
filios et parentes. Nam et hec ipsa. bona sunt ut patet atque laudantur
hominum hi qui circa hec student. Atque in hijs ipsis est exuperatio quodam
Si quispiam ut niobe aduersus deos contendat aut sit erga patrem affi-
atur ut satyrus qui quidem ob id ipsum amator patris appellabatur hic etiam
simile minus indebat. Circa igitur hec nulla est prouta propterea quod u-
nusquodque ipso pro se ut diximus natura est expendibile Excessiones in ipso
sunt imple sunt ac fugiende. Sicut nec incontinentia. Et et incontinentia.
non solum est fugienda sed etiam reprehensione est digna. ob prohibitionis at
similitudine adiungentes unusquodque ipso incontinentia; unusquodque dicit solent. Et
per inde atque si quempiam malum media aut malum diceret hystrionem
quod quidem absolute non diceret malum Vt igitur neque hic simpliciter dicitur ma-
lus quia non est minus quidam ipso sed sicut non minus similitudine sic et illic solu-
existimandum est incontinentia; et incontinentia; est. quod quidem est circa ea. circa quod
temperantia intemperantia; ulsanur sed circa iram incontinentia; pro similitudinem
dicimus. Quapropter et ipsum addentes incontinentem dicimus circa iram. quod
admodum circa honorem et lucrum

Capitulum quintum

Vt autem quedam natura uoluptatem effluunt quorum alia simplici-
ter alia generibus malis atque hominum asseruntur. quod non sunt
huiusmodi sed primum ob morbos. primum ob consuetudinem primum ob fla-

grossas uarias pilasq; delectent licet et circa horum unūquodq; sitis habitus
 cernere. habitus m̄ ip̄os imanes Quale mulierē illam facere dicunt q̄ qui
 dem grandas insauēbat. sensus deuorabat Aut quibus ferunt nō nullos an
 ta ponunt effratōs hōtēs delectari Quorū alios inquirunt. quidē alios hūa
 nis caribus gaudere. alios suos filios in cūiuis comedendos munio dare
 Aut id quod de p̄lalaride dicitur At hī quidē sunt habitus imanes Alij
 aut quibusdā ob istas sunt Quales iste fuit qui mactauit mrem atq; oue
 dit. Et etiā ob morbos ul' ob consuetudinē ut euersiones pilorū ac unguū mor
 sus et carbonū usus terreq; ac insup uentus maris Alijs ē natura alijs ob
 consuetudinē accidit ut iste qui a pueritia consuescit. Quibus igitur causa ē na
 tura eos nemo dicit continentēs quēadmodū neque mulieres qd nō finit
 sed finiantur p̄ari modo neq; eos qui p̄ consuetudinē sese habent morbose
 singula igitur istorū hōrē ē meras ac fines est ēē uias Quēadmodū est ip
 sa feritas. immanitas. Habentem uincere ul' amā nō est ea que absolute ē
 continentia sed ea q̄ per similitudinē dicitur. Quēadmodū et iste qui circa
 iram sic se habet dicendus est incontinens tñ p̄urbanois additione et
 non incontinens absolute. dē namq; uiciū exuperans et clementia et ami
 ditas et inpatientia et acerbitas aut est imane aut p̄lit ex morbo. Nam qui
 tal' est natura ut uniuersa fouidet. etiā si obstrepuerit foet. is est nimis
 uindicta imani Quidā etiā misericordiam ob morbi p̄miserat. Et de
 mentium hī quidē qui natura rōne carent. sensusq; nō uiuunt imanes. p̄
 fecto sunt. Quales sunt rōnes non nulle longe habitantium barbarorū Qui
 ad sunt ob morbos aut animalem aut insaniam tales hī sunt morboi atq;
 fieri potest ut horū aliqua quispiam mediū habeat tñ sed non superat ut si
 philaris pueri paupiens comedere se detinet aut a nefanda libidine absti
 neret fit etiā ut nō sola hēat uiciū etiā superat. At igitur et prauitatis
 qdam si uiciorū hōis nō egrediatur cancellos absolute dicitur p̄uitas que
 dam. si additione semp̄ imanis m̄. aut ex morbo p̄uēiens et nūq; dicitur
 absolute. sic patet et continentias ēē quandā. aut imanem m̄. aut p̄dem
 ten ex morbo. Eam autē solam esse simpliciter continentiam absolute. q̄
 intemperantie hōiane nō egrediatur fines p̄spiciat igitur iam euasit. incontinē
 tiam et continentiam circa ea dūtaxat esse. circa que incontinentia prauitatis
 ulatū. ac circa alia sp̄ciem aliquam aliam continentē ēē que quidē nō
 absolute sed translatione quadam continentia dici solet : —

Empea aut incontinentiam ire minus et turpem q̄ cupiditatem.
contemplerur ac ostendamus oportet. Ira namq; aliq̄ ex pte eius
p̄fert rōes audire uideam perinde atq; ueloces ministri qui qdē
ante q̄ totū id audiant qd̄ ip̄s dicitur et iubemur exierunt. Deinde i agē
do aberrant. Comes etiā atq; considerent si sit ciuis is qui accedit si tantū
pulsauerit hostiū latrant. Sic igitur et ira p̄ calorem celeritate ut nature
audiens quidem nō aut p̄ceptū audiens ad ip̄s statim p̄erat ulcōne. Ratio
namq; ut p̄gnatio cūmelaz aut p̄pulsionē ostendit. Illa uō q̄ rōnanone
cūludens oportere tali bellū inferre. ex candelat statim atq; iungit. At cupiditas
si solū rano uel sensus aliquid dixerit uoluptate efficit ad illud p̄gat assēq̄
dū atq; feruendū. Quare ira quidē sequitur quodāms rōes. cupiditas at nō
sequitur. Est igitur incontinentia circa cupiditates turpior. rōnanētia circa iram.
Nam incontinentis qdē ira a rōne quodāmodo uinatur. Incontinentis autē circa ci
piditatem nō a rōe sed ab ipsa superatur cupiditate. Preterea magis est danda
uenia si quispiā naturales appetitones sequitur quippe si et hominūmodi cupidi
tatibus q̄muis sunt uniuersis cōs et quo ad cōs sunt tribui uetiā solet. At
circa ira atq; acribitas magis est n̄tis q̄ esse cupiditatis q̄ cupiant et q̄ non
necessarie. Quod qdē minui licet i eo qui sit se se exmabat ac defendebat
cum p̄m uerberaret. Nam et hic dixit suū p̄m pulsauit et ille rursus su
um. Et hic enā ostendebat aut puerū astantem cū iur fuerit. me sane pal
labit. Est ei id ip̄m nobis gentile. Ira enā qui trahatur a filio. sistere ius
sit i hostio. nam et ego p̄m cōs q; trahi dicebat. Preterea iusti magis sunt
hij qui magis occulte p̄dunt ac insidias p̄parant. Non igitur uariandus nō
solet insidias compare. neq; clanculū ira p̄dicit sed palam est atq; patet. Cu
piditas autē contra. Quod qdē ex hysce patet q̄ de uenere dicunt. Nā ipsā
dolos neccire dicunt. dolosamq; appellant. Et homerus locum uariū ipsit
buit i quo quidē fraudem enā asserit in esse iudiat. Fraus quoq; in est que
p̄udentē p̄ sepe fessit. Quare si cupiditas magis sit iusta q̄ ira. et ea in
continentia sine que est circa cupiditatem. turpior erit ea q̄ est circa iram. Et
simplici incontinentia atq; quodāms uia. Insuper nemo libidinem exequitur do
lens sed qui facit p̄ iram. dolens oīd facit ut patet. qui uero libidinē exsegit
facit cū uoluptate. Si igitur ea sunt magis iusta quib; iras magis ē iustum

ea nimis incontinentia que fit ob cupiditatem magis erit iniusta. q̄ ea q̄ fit ob irā
 Non est ẽ in ira libido. In continentia igitur circa cupiditates turpiorem esse continen-
 tia circa iram et continentia atq; incontinentiam circa corporis cupiditates volupta-
 tesq; uisum ex hisse q̄ diximus p̄pina iam euasit. Hanc autē dicitur ipsarū distinen-
 tie sunt sumende. Nam ut ab initio diximus alie sunt humane ac nales et ḡne et
 magnitudine alie imanes. Alie ob leſiones mebroꝝ atq; ob morbos emergunt. Or-
 ta autē hanc m̄modo finas. temperantia intemperantijs uersatur. Qua p̄ et beſi-
 as neq; temperat neq; intemperat nisi per m̄llationem diamus ẽ. et si quid eorū
 quo genus aliud aialū ab alio differt contraria et libidine ac oīa deuorando
 Non ẽ h̄nt electionem nec rationem. Sed egressi sunt a natura. per inde atque
 hōm hōi qui mente capta sunt ac insani. Feritas autē minus est malū q̄ uis
 sed terribilis ẽ. Non ẽ corruptū est id qd̄ est optimū ut in hōie sed omisum.
 atq; non habet. fit igitur per inde atq; si quispiam ratiūm aī aīto comparat u-
 tū sit deterius. Semp ẽ prauitas eius qd̄ non habet p̄cipiū minus nocere
 atq; ledere potest. At mens est p̄cipiū per inde est igitur atq; si quispiam in ius-
 tiam ad iūstū hōiē sparet. Est ẽ unūque aliqua ex p̄te deterius. Homo nā
 q̄ malus plura imbes mala q̄ fera facere potest.

Capitulum septimum

It autē ut circa molestias que ad tactū gustūq; p̄tinent et cupidi-
 tates ac fugas circa quas intemperantiam uersam temperantiam determi-
 nauimus ita sese habeat quispiam ut aut superet et ab hīs ip̄sis
 q̄s plerūq; superant hōies aut superet et eas ipsas a quib; plerūq;
 superantur atq; uiuantur. Atq; si circa uoluptates her euasit usu prius non
 teneis soundus est continens. Sim circa dolores alter mollis alter est constans In
 horū autē medio plurimorū hōiū habitus collocatus et si sunt ad deteriores ma-
 gis p̄clues. Et qm̄ qdam uoluptasum sunt necessarie qdam nō necessarie. et
 usque ad quēdam finū definitum. exuperationes uero defectionesue nō sūt neces-
 sarie atq; eadem putanda sunt de cupiditatib; atq; doloribus. qui uoluptates
 atq; exuperantes aut excessiones uoluptatū ob electionē ac p̄r eos ipsas. et ob nullā
 rem aliam inde p̄uicentem persequuntur is nimis intemperans est. Hunc ẽ neces-
 se est talem esse ut non peniteat ip̄m. Quia p̄pter est insanabilis. Qui uō iūsti
 deficiat eandem is est hōie contris atq; est ut patet unū intemperans q̄ men-
 hōie medius collocatur Is sibi modo iur est intemperans qui non quā uiuacū
 sed ob electionē dolores corporis fugit. Eorū autē qui non eligant. alius ob uo-
 luptatem. alius ob eius fugam doloris qui a cupiditate p̄uenit duatur. Quare

inter selet dicitur. Vnde auctor deterior est indebitum si quis non sapiens aut timisse
quipiam agat turpe. si faciat idem vehementer sapiens. Et si non conatus
na pulsauerit si egerit idem ratio. Quid si ageret si constanter esset in proba
tione. Quia ipse in continente deterior est intemperans. At eorum quos diximus. Alter
mollitudinis magis subiacet spem. Alter est ut per incontinens. Atque incontinens quod
continens molli uel constans opponit. Constantia namque in consistendo. continentia uel
in superando consistit. Suntque diuisa non eadem. Superare atque consistere sicut non un
a et unire. Quibus efficitur ut continentia magis quam constantia sit expetenda.
Qui autem ab hisce superatur aduersatur. que plerique consistunt. consistereque potius. is mollis
est atque delinquit de fluens. Delinquit namque sunt mollitudines quidam. Qui quidem uel
tem maluit ne subeat laboris tollendi doloribus. inde sapiat. Atque imitatur hominem
egotantem. et se non putat nosse esse. et in primis misero. Sicut res se habet
et circa continentiam et incontinentiam ipsam. Non est enim mirum si quod a uelamentibus et
expansibus? aut noluptatibus? aut doloribus? unquam tandem ut theodori natio phy
locritus manu minus seipens memoretur. Aut capam tragiam remouit in alope. Et ut
hominum his qui de morte risum emittentes accumulatis illum effundunt ut accidit
xenophanto. Non igitur ut diximus id mirum esse uideatur. Sed si quod hisce
quibus multitudo consistere potest succumbit nec adulari potest. non ob generis namque
aut ob morbum. Quas est mollitudo que regibus sytharum in est ob genus et
ut fenella a mariis distat natura. Homo enim iste qui est ad uiam propius item
perans esse uideatur. est in mollis. Nam iocis est laxatio sane si quidem et requies
est. Atque is homo qui ad uiam inuitus est. melius ex numero est eorum qui in hac exre
dunt atque emperant. At qui per incontinentem alia est temeritas. Alia infirmitas.
Quidam autem deliberantes non possunt in hisce que struuntur ob ipsam animi proba
tione. Quidam ex eo quia non consultant ab ipsa perturbatione rapiuntur. atque
dumuntur. Sunt et qui ante sentientes et prudentes ac se ipsos rationemque exalta
tes. non superantur aut perturbatione siue uoluptate id quod mouet siue dolore
efficiat. perinde atque preuulsi non utillando trillantur. Maxime autem homines
sunt ac melancholici. ea sunt incontinentes incontinentes quam temeritate appella
uimus. Illi et ob celeritatem isti ob uolumentiam non expectant rationem ex eo quia ip
sae sunt ymaginationis sceleres.

¶ Si homo quidem intemperans talis est ut cupit non peccare ut dixi
mus. In electione namque persistit. In continens autem factus est omnis ad
penitentiam. Quo circa non ita res se habet ut dubitauimus sed

ille quidem insanabilis hic autem est sanabilis. uita. n. morbis est huius p[ro]fili. Aque inq[ui]t
inter aliam et tibi sed continentia morbo committit Et si illud continua hoc no[n] con-
tinua est inprobitas Atq[ue] o[mn]i diuisum est genus incontinentie atq[ue] uicij viciu[m] e[st] latet.
In continentia uero no[n] latet. H[oc] aut[em] ip[s]o[rum] h[uius] qui ante rationem rationem diuinitate me-
liores h[uius] sunt. qui rationem quidem habent no[n] aut[em] p[ro]filiunt i[n] ea. Hi namq[ue]
a more p[er]urbatione uiuantur et no[n] absq[ue] deliberatione ut illi incontinentes e[st]
sillis e[st] h[uius] qui atq[ue] sunt ebrii et p[er]uicaci uino q[ui] pleriq[ue] p[ar]te igitur contine[n]te
nam uita no[n] esse nisi aliq[ui]d ex p[ar]te. fortasse. Nam hoc q[ui]dem est p[er] electionem.
Illud aut[em] e[st] a[n] electione In actioib[us] u[bi] e[st] s[im]ilido et sic hic p[er]inde atq[ue] deuotio[n]is
imidesios dixit facere. Milesi[us] namq[ue] dixit insipientes quide[m] non sunt. Res ta[m]
faciunt tales. q[ui]les insipientes agere solent Et incontinentes idēdem t[ame]n quidem
no[n] sunt Inuicem in faciant At qui a[n] alter sit. talis ut non ex eo quia e[st] p[ro]fili
suis excedentes corporis uoluptates p[er]uicaci rationem rectam sequi. Alter sit p[er]
suasus. propterea q[uo]d tal[is] est ut eas ipsas sequi. ille quide[m] dissuaderi facile
potest. Iste aut[em] nequit. p[ri]ncipiu[m] n. ip[s]i inuicem quidem conferunt uita no[n] uita
p[er]t Atq[ue] id gratia cuius agitur p[ri]ncipiu[m] est in actibus p[er]inde ut ip[s]e suppositio
ones i[n]matematias s[im]ilido. Neq[ue] igitur ibi neq[ue] hic docendo p[ri]ncipio[rum] est ulla
ratio sed inuicem aut natura pullulans aut assuetudine p[ar]ta. Causa est opi-
nandi circa q[ui] p[ri]ncipiu[m] recte. Talis igitur homo temperans est. Et contrarius e[st]
temperans. Est aut[em] quida[m] alius ob p[er]urbationem a recta uia ratione discedens. Que[m]
p[er]urbatio ut no[n] agat quidem quemadmodu[m] recta ratio iubet. superat. Ve sit aut[em]
tal[is] ut iam sit p[er]suasus oportere. persequi uoluptates libere tales no[n] uiuat. Atque
h[uius] est incontinentis. qui quide[m] melior est ut p[er] i[n] temperante. Nec est simpliciter p[ro]a-
uus. Conseruatur. Et id in ip[s]o q[uo]d est optimu[m] ip[s]i inq[ui]t p[ri]ncipiu[m] Alius aut[em] e[st] h[uius]
diuis. Is inq[ui]t qui p[ro]filiat et non ob p[er]urbationem a ratione recta discedit. Ex quibus
p[er] hunc quidem studiosum Illu[m] aut[em] inprobu[m] habuit e[st] :-

Capitulum nonum

Verendu[m] est aut[em] uita[m] istre sit continens qui quāuis in ratione e-
lectione p[ro]filiat. An iste qui in recta ratione p[ro]filiat Et uita[m] is sit in
continens qui no[n] p[er]manet in electione ratione ne. an is qui no[n] p[ro]filiat
irratione falsa et electione non recta quemadmodu[m] ante dubita

uiuius. An p[er] accidens quidem in q[ui]bus p[ro]filiat aut[em] i[n] ratione uera rectaq[ue] electione al-
ter p[ro]filiat alter no[n] p[ro]filiat. Nam si quispiam illud ob hoc expent aut sequitur p[er]
se quidem hoc expent atq[ue] sequitur p[er] accidens aut[em] illud p[ro]filiat. At quod e[st] p[er] se
id simpliciter e[st] diuimus. Quare sit ut aliq[ui]d ex p[ar]te quide[m] quis optene simplici

aut iure alter pſistat alter non pſistat ſei exeat. Sunt aut quidam hominum ſua
in opinione pſiſtentes Quos quidē pſinaces hoīes dureq; cernis appellant ex
eo ſane quia nō miſi ſtima a diſſicultate ſuaderi diſſuaderi poſſunt Atq; hī ſtū
dium quidem hōe quādam. Cum ſtudente uidemus. Sicut et pſignis a liberali
et audax etiam a confidente. Vt uoluptas? ſunt ab illo diſſi. Continē. nō mu
tat ſententiam ob pambanōnem atq; cupiditatem. Nam ſi forte fuerit pſuador
facile poterit illi nō non ſuadentur a rōne. Nam cupiditates hūc atq; a uolup
tibus plerūq; ducuntur. Sūt aut hī pſinaces qui ſunt capitis ſueq; ſententię
Et qui ſunt iſtoſi ac ruſti. Atq; ſue ſcēti ſueq; capitis hoīes ob uoluptate ſūt
tales atq; dolorem. Gaudent a iucentes ſi nō eſſentia ſua diſſuaſione ulla dimoue
ant. Et dolent ſi ſue irriterentur. opiones qſi ſunt deſerta ſenatiſq; conſilia
Quare magis ſunt in continenti q; pſinaces ſiles. Sunt etq; qui nō ob ſtū
denti am ſententia pſiſtunt ut neoptolemus apud ſophoclem et philoctetes
Qui quidē nō pſiſtunt in ſua. et ob uoluptate. honeſta tū. Sūt a honeſta
illi uera loqui. Ab uliſſe tū fuerat pſinacis medū. Et q nō oīs qui ſp uolup
tatem quipiam agit temperans eſt aut imptus aut icontinentis Sed is qui agit
ob ſuipem. Cum autem ſit et quidam eſt talis ut minus q; oportet corporis gau
det uoluptatib; per m rōne pſiſtat. inē hūc ipm et icontinentē hoīes. medius
iſpe continens collocat. In continē a nō pſiſtat iroē quia magis q; oportet uo
luptatib; delectatur. Ille uō nō pmanet in eadem q; minus q; oportet eiſde
gaudet. At continens pſtat. et ob neutri ſententiā mutat. Atq; oportet ſi cōnē
na ſit ſtudioſum. habitus hos uariſq; cōnōs. imptos eē quē admodū et ap
peret. Vt quia paucis alter hoīb; meſt raroq; ad modū ſic ut temperatū
ſoli cōnū mtemperante eſſe uidemus ſic et cōnēna ſoli icontinentē aduſau pu
tatur. At uō aī mltro noīe eodem ob ſtūdiū nūcupentur. ſm eſt. ut et
temporans pſtūdiū contuens uocarentur. Continens a tal. e porro ut nichil
p rōes ob uoluptate corporis agit. Et tēperans eſ tal. e uidemus. Vt illi qdē
habet pſinacis cupiditates. Hic aut nō habet. Et hic quidē eſ tal. ut nō delect
tem. Sicut ſententiā rōna. Ille uō tal. ut delectetur quidē ſed nō ducatur. atq;
uoluntur. Siles et ſunt icontinentes et mtemperans. qui qdē ſe diſi uoterg; a corporis
ſequuntur uoluptates Sed alter et oportet cenſet. alter non cenſet.

Capitulum decimum

T qui neq; ſiem poteſt. ut idem homo ſit prudens atq; icontinentes ſil.
Quippe aī demonſtratū ſit prudentem ſil et ſtudioſiſ eūde eē. Pſis nō
ſolum ex eo quipiam prudens eſt. q; ſat eā q; bona ſt et ſoluū ſed

et ex eo quia apertius est ad agenda. At mensurus non est ad agenda apertius. Vnde mihi
 philosophus prohibet habere hominem esse continentem. Quapropter et medicus non nulli homines prudentes
 esse videntur atque continentiores ex eo sane quia differre habilitas a prudentia eo modo
 quem in superiore diximus libro. Et si ratione quidem propinqua. Eleuthero vero diuisa. nec ratio
 mensurans sese habet ut ille qui facit ac contemplantur sed ut ille qui dormit. aut ebrius
 Et sponte sua quidem agit. Sicut et quodammodo et quod et au? gratia facit. At prius
 si non est. Eleuthero namque ipse est bona. Quare semper prius est et non diuisus. non est
 et insidiator. Nam ipse alter quidem non persistit. Tunc quod statuit consulendo. Melanco
 licus autem neque deliberat. oio. Atque continentiores quidem. persistit est ciuitas. que quidem
 oia. depernat. quod agenda et leges habeat bonas sed non utatur. ut faceret dixit An
 axandrides.

Verbo scito volumus leges quas negligit ipsa
 prius aut ciuitati quidem utatur. prius si atque prius. Veritas
 aut continentia circa id quod multitudinis culpam habuit. Alter et magis alter minus
 persistit. quod possunt plerique. At vero magis ea sanari potest continentia. quia meliori
 et agunt incontinentes quod eorum qui deliberant quidem ac non persistunt. Et hoc magis
 sanari possunt qui per assuetudinem euaserunt continentiores. quod hoc qui natura sunt
 tales. Est et facilius consuetudinem quam naturam mutare. Nam ob id ipsum est etiam
 consuetudinem difficilius mutare. quia persistit est ipse naturae quoadmodum et
 euenus poeta dixit.

Uisus longius mos est ac meditatio ardua
 Hunc tandem assero naturam mortalibus esse

Quid igitur continentia sit et continentia et quid constantia mollitudoque et quod
 me fessum habet habitus hoc. Sans iam per ea quod diximus innotescat.

Tractatus Secundus

Capitulum primum

Id ipsum autem autem philosophus patet de uoluptate atque dolore
 considerare. Hic et arduum nonem circa finem subire uidebitur
 ad que uidentes. utique quodque ut malum ut bonum simpliciter dicimus. In
 super et necessariu est de ipsa considerare. tum quia uirtutem mo
 rum et uirtutem circa dolores posuimus. uoluptatesque. tum quia felicitatem pluri
 mus. ^{affertur} cum uoluptate. Quapropter et beati nominarunt a gaudente. Quibusdam igitur
 nulla uoluptas aut per se aut per accidens bonum esse uidetur. Non et idem bonum
 esse putant ac uoluptatem. Quibusdam non nulle quidem bone. plerique autem puer
 esse uidentur. Sunt et qui tertio cessent. et si deus sit bonum non tamen si posse quo sit ipsum

sumū bonū uoluptas. Et p̄i quidem suam sententiā nullam inq̄. oīd uoluptatem
esse bonū. nōbus hīs confirmant. oīs uoluptas generatio est sibiilis ad naturam ge
neratio uero nulla generatio est eisdem ac sibi sibiilis. Nulla ē cōfictio deum ē p̄tore
uir tempore fugit uoluptates ipsas ut pater. p̄tore uir prudens p̄sequitur uoluptatem
dolore non in quod affiat uoluptate. p̄tore uoluptates impediunt p̄tore est
solent. Atq̄ quo magis hīs quispiam gaudet eo magis impediunt. At in uoluptate
uoluptate. Nemo namq̄ dū est in illa. mente quidq̄ p̄tore p̄tore. p̄tore aro nulla est
uoluptas. Et in oīe de bonū anno Insip p̄tore et de hīs ipsas uoluptates sequuntur.
Sed et uero propterea non oīs uoluptates afferunt in diolās ē. quod sunt et p̄tore
et infames atq̄ uitupande. Et quid de hīs solent afferre. Cor ē q̄ uoluptatem effi
ciunt non nulla patiunt morbos. At utam uoluptatem nō esse sumū bonū ex eo di
cunt quia uoluptas non est sine sibi gñatio. Hoc igitur fere sunt que de uoluptate
dicuntur.

Quoniam aut per ea q̄ dicta sunt ut uoluptas ipsa hominū bo
nū nō sit. nec id quod est op̄mū ex hīs p̄tore quādē potest
p̄o namq̄. in bonū sit duplex. est et aliud simpliciter aliud alio
bonū. et nature ipse nimirum et habitus her sequuntur. Quare se
quentur etiaz cūpī motus ac generationes. Atq̄ uoluptas eaz q̄ p̄tore in
dentur ē. q̄dam sunt simpliciter p̄tore aliam uero nō p̄tore sed exp̄tore hūc. q̄dam
nec hūc semper sed nō nūq̄. et tēpore p̄o exp̄tore uero nō sunt. q̄dam
neq̄ uoluptates sūt q̄ uidetur q̄am s̄. or. dolore et medicine gratia q̄les sūt
exp̄tore uoluptates. p̄tore in bonū aliud sit op̄mū. aliud habitus. op̄mū
uero. q̄ ad nālem oīamū habitū p̄tore affiat uoluptate. Est igit
op̄mū t̄p̄tore? de hīs habitus atq̄ nature. q̄m et sine dolore au
piditate ut s̄ uoluptates ut op̄ationes q̄t̄pland nō de hīs natura signū
aut ē hoc. Non ē oīdē gaudet hōes dū s̄plem. et in ea s̄tuta natura. h̄
in est oīamū uīse gaudet q̄ simpliciter affiant uoluptate. in s̄plem et dū
enaz delectantur. Nā et acrib? gaudent et amaris quoz mōil p̄tore
aut natura aut simpliciter affiat uoluptate. Quare eodē nō sese habet et
uoluptates. Nam ut ea q̄ uoluptate effiant nī sese distant. sic et uolupta
tes et q̄ ab ill p̄tore. At qui nō necesse est aliquid aliud ē p̄tore? uolup
tate ut q̄d inquit gñatio ipi? s̄tore. Nō ē s̄t gñationes neq̄ in gñatio
se uoluptate op̄ationes et s̄tore. Nec enim dū sunt habitus sed in s̄tore
eoz. Nō ē oīd est s̄tore aliud q̄d sed enaz q̄ dūit ad p̄tore nē. quia p̄tore
nō bī sese habet. uoluptate dicere gñatio ē s̄tore sed dūit ē p̄tore op̄a

non est? habet? et qui est sine natura et pro hoc hac parte sensibile ponendum
est sine impedimento. Videntur autem ex eo generatio quod dicitur generatio et quia est propter bonum
natura operationis et generationis et contrarietatem. Est in aliud ac dicitur. At uero si uolupta-
tes et prius ex eo sentiant quia non nulle res afferunt uoluptatem morbos effici
ut dicitur et salubribus? et reseruit non nulle natura obsit penitentie rei hoc igitur
pacto sue sit ambe. Nam obest uicium ad salutem et contemplationem. Impedit autem
neque prudentia neque habitus ulli omni uoluptas ea quod ab inuicem prode ac pro-
fuitur. Sed aliene. Nam et uoluptas quod a contemplatione emergunt et dispendia
constituit potest ad contemplandum atque discedendum. Idcirco quod dicitur nullas illi? autis uo-
luptatem oportet uoluptatem et. Cum uero profecto contingit. Nec est ulla alia operatio
artis est sed forentis. Quod et angustia ars et coquinaria uoluptas et in-
demonstrat. Temporem autem fugere uoluptatem et prudentem sequi uoluptatem doloris
pueros deinde prosequi beluasque afflicientes res uoluptate eodem omni modo sane sol-
uuntur. Nam a uoluptate ut dicitur. Alii quod sunt simpliciter bone alii uero non simpliciter
bone tales uoluptates tam pueri quam belue prosequuntur et dolentiam ob hanc ab-
sentia prudentis quas quod cupiditas sequitur comitatur et dolor queque sunt corpo-
ris. Hoc namque dicitur si uoluptates et istarum exipationes quibus in intempe-
rans. Idcirco sit ut intempe-
rans fugiat quod ipse accommodatus atque prosequi-
tur nam sunt et intempe-
rans uoluptates ut patet.

T qui malum et ipsum dolor et ac fugiendum conuenit. Dolor est alius et
simpliciter malum. Alii? non simpliciter malum. Sed alii ex parte qua quod affert
impedimentum. At dicitur fugiende rei ut fugienda quod a et atque mala bonum
et uidentur. Necessesse est igitur uoluptatem bonum quid et. Eodem namque pacto quo spe-
sus soluebat non accommodatur sane soluto. Uoluptatem magis dolor proinde uol-
untatis doloris et dicitur atque malus mori dicitur est et equum. Non est uero ipse uo-
luptatem si malo tamen spem ipse dicit si bene collocari. At uero nihil prohibet uo-
luptatem aliquam optimam et si non nulle uoluptates sunt prave quod admodum et si
entiam alii si si non nulle sunt prave. Quin potest forsitan et necessarium et expensibile
et alii sunt et si operatiores uniuscuiusque habet sine impedimento siue omni operatio
sit felicitatis siue uniuscuiusque ipsorum si uacat impedimento. Hoc autem est uoluptas quod
sit ut alii uoluptas ipsum sit summum bonum et si plerumque uoluptas sunt si forte sunt
simpliciter prave atque ob id ipsum uniuscuiusque felix uita iocunda et arbitrantur nec-
tuntque ipsas uoluptatem uo absque uero atque adiungunt felicitatem. Nulla namque opo-

ratio p̄fā est si p̄diatur At felicitas operatio ē p̄fā. Quia p̄r un felix idiget bonis et corporis et extremis ip̄a fortuna quo nō impediatur opando Qui aut autē bonū ē qui vota totāq̄ et magnis calamitatib⁹ est asinus? felix ē si modo sit bonus. Nichil p̄fēto dicunt. aut sua sp̄te a iuri. At ē q̄ un felix idiget et fortia siua diximus ideo et quibulda fortune p̄p̄rtas. et felicitas idē ē uidentur. Qd' nō est ita. Nā et ipsa p̄p̄rtas si exuper impediunt affert. Atq̄ fortis se nō iure tūc est p̄p̄rtas appellanda bonaq̄ fortuna Terminus ip̄i? ad felicitatē p̄fertur. hoc et ip̄m beluas inq̄ hominē p̄sequi uoluptatem indicat p̄fēto uoluptatem ip̄m ē quodāmodo finis bonū.

Fama autem p̄tus non umq̄. perditur ulla

Quam iam delectat populoz plurima turba

Sed qm̄ eadē natura om̄i habitusq̄ optimus neq̄ est neq̄ uidetur. nec uoluptates eandē oēs sequuntur. uoluptatem ut om̄i sequuntur. Atq̄ forsitan eā p̄sequuntur nō tam quam putant neq̄ quāz dicunt sed emdē. Vm̄sa namq̄ natura quodā habet diuinū. Vtū exco corporis uoluptates. hoc sibi nomen assumpsit ac uideat quia sepius oauerunt ut oēs se ipsarū p̄ncipes. Solas igitur ideo uoluptates has ē putant. quia sole sunt notē. patet enā nisi uoluptas sit bonū ac opatio ipsa fieri nō posse quo felix uiuat iocūde. Cuius nāq̄ gratia ip̄a ē op? si bonū non sit. At si quocq̄ pot. ut cū dolore enā uiuat. Dolor n. neq̄ malū ē neq̄ bonū si uoluptas neq̄ bona ē neq̄ mala. Quare am felix dolore fugiat. Qd' si opatio nes hoīs studiosi nō assūunt uoluptate nec sint iocūde neq̄ uita ip̄i? p̄fēto iocūdi erit

Capitulum quartum

Et corporis at uoluptatib⁹ considerare eos oportet qui dicunt nō nullas uoluptates expenbiles nimis ē ut eas q̄ se honeste sed nō eas q̄ sūt corp⁹. et nō q̄ interpretat homo uisat. Cui cōtrā dolores p̄t prauis

Malo namq̄ diu bonū ē uidetur. An necessariē uoluptates p̄t sit atq̄ id q̄ nō est malū. bonū dicitur ē An usq̄ ad aliquē terminū dēdē se bone. habiū ē eoz ac motū. quoz non est mehoz expatio. neq̄ uoluptatis et min⁹ expatio Eoz at quoz est expatio. ē et uoluptatis expressio. At bonoz corporis est ut patet expatio Atq̄ homo prauis in p̄sequēdo expationē sed nō necessariā uoluptates consistit. Omnes a hoīs gaudent quodāmo et epulis et uino et uenere. sed nō ut oportet. Contra aut ip̄o dolere facit Non ē ip̄i? expationē sed oīs fugit do

lorem. Non est ̃ exupatōi dolor huius nisi ip̃i p̃sequā exupatiōe. At cū nō sō
tū ip̃m uerū sed etiā falsi causam oporteat dicere. Id ē ip̃m ad sanēdū ad fatē
dū fidē conducat. nam si id rōm cōsentānū uideatur. ob qd' quisp̃iaz uerū ēe uide
tur qd' nō est uerū. fiant ut ip̃i uerō magis assentiātur dicendū est det̃reps. Cur ex
pōy uoluptates exētibiles magis ēe uideant. p̃mū igitur ex eo quia pellit̃ dolorē
Atq; ob exupatiōē doloris uoluptatem exupate t̃p̃. medianā et oīd uoluptates
corpois hoīes p̃sequuntur. Ip̃e autē medicīne ne hemētes sunt ut patet. Qua
p̃p̃ et eas sequuntur quia tales ēe uidentur eo t̃p̃e quo sūt adēt. Atq; p̃p̃
hac duo sicut dixim? uoluptas nō studiosū ēe uidet̃ qd' alie qdē p̃ue nature
sūt opatiōes. aut ab oīa quēadmodū fere a' cōsuetudine. qles p̃uoz sūt hōm
Alie uō sūt medicīne qd' sūt indigentes et melius est hīc q' fieri. Alie at accidunt
dū p̃ficiuntur p' accidēt igit' sūt studiosi p' eas ip̃as. qd' sūt nehemētes q' p̃stā
tur hōmīnū qui nequnt alijs uoluptatib? gaudere ac sūt. Ip̃i itaq; sūt quā
libi ip̃s cōstunt atq; oparant. Qd' si sine quidē lesione sit nō est īreparandum
Sū uō a' detrimento rō ē sine dubio uiciosa. neq; ē hōi alia qb? gaudeat
Et plerūq; p' molestiā ē ob naturā. uerū aliud quidq; hīc quo delatentur. nā
aiāl s̃p̃ laborat ut nāles ex p̃mones testantur. Qui quidē inquirunt uidere
ac audire dolorē inferre uerū cōsuetū itaq; sumis ut aiunt. Sūq; et nā uident q
tōm obmōementa p̃inde disponuntur ac uiolēt. Et inuenis res ēe iocunda Melan
hā uerū natura. semper egent medianā. Cōtē nāq; corp' ip̃oz ob cōplexionem mor
detur et sōp? appetitōē sūt nehemēti. Non sūt at uoluptas cūa sed quis ea q; modo
sūt nehemēti. pellit̃ dolorē. Et p̃p' hoc intemperantes hoīes uiciosi sūt uoluptates
sūt hoc q' sine dolore sūt exupatiōē nō hōi. Atq; hē p̃robasantur ex hōi s̃c q' na
tura et nō p' amādes afficiunt uoluptate. Ea uō dico p' amādes afficē uoluptate q' mederi
solent. Et cū q' sit ut hō arret' eo qd' sanā p̃manet aliqd' agere nō t̃ia m̃m̃z afficere uo
luptate uidet̃. At ea nā uoluptate afficiūt q' faciūt opatiōē t̃is nē. illa at rō eadē ex cōnō
sōp̃ delectat quā nō est simplex m̃ā nā. Sed in est et aliqd' aliud qd' ap̃i sum? ut cōrū
p̃amur. qd' si quippiam agit alterū id est alterū nē. p̃r nāq; at cū cōgruit ad cōgruē
tū id qd' agitur neq; molestū neq; iocundū ēe uidetur. nā si am̃sp̃iā nā. sūt simplex il
l' sōp̃ eadē opatiō iocūdisima erit p̃stā. Idcirco deus una s̃p̃ s̃p̃haz qd' gaudet illap̃it
nō ē sōlū motiōis ē opā? sūt īmobilitatis. et uoluptas īgere pot? q' īmōnōē cōsistit. mu
tatio uō tōm. rō ē dulcissima poete scēnā. ob p̃uitatē quā nē. nā ut hō p̃uū facile ē
mutabil' sūt et nā p̃uā ē ea. om̃ mutatiōē uariatiōē ē op? nō ē ēi simplex p̃stā neq; bo
na studiosaq; sed de cōmēta qd' atq; iōtine? et de uoluptate dolere ne et qd' unūq; qd'

ipſorū eſt et quo nā modo qđā ipſorū bona . qđā ſc mala ſans iā ut patuit diuin⁹ Reſolūt⁹ aē
ut de amicitia deinceps dicamus . . .

liber octauus
Tractatus primus
Capitulum primum .

Uſt hoc coſt qñs eſt de aſione perſuadere . Eſt ei amicitia qđā iun-
tus aut eſt a iunione . Res eſt pterea ſūme neceſſaria tuta ne-
mo ē habens oīa cetera bona ſine aīas expere uiuē . Nam et lo-
cupletus et in pūcipam potestates coſtituti plurimū aīas colige-
uidentur . Quidā plect talē pſpitas ſi bñficiū auferatur qđ quide maxie ſit i
amicos ac maxie commendatur aut quo nā pacto cuſtodiri ſine aīas amicis rō
ſeruariqz poſſet . Quo namqz magis pōt abundat eo magis pūal ſbiat in
paupertate quozqz ceterisqz calamitatib⁹ uiaū ēē confugium amia putantur Ju-
uēb⁹ enāz offerunt ad pſeſtendos errores . Et ſenb⁹ ad obſequiū atqz ad eos
actus pſeſtendos quos ob īdeallitatem niſi p agere nēqunt . Et iſ item qui flo-
rent etate ad res honeſtas pſeſtandaz agendaſqz . Homerū namqz ſententia ſi
chio ſil eant atqz uſentur intelligere magis atqz agere poſſunt . In ēē enāz ami-
cia uidentur natura ei qđ genuit ad id qđ eſt oīū ab eo uō m hōib⁹ ſolum
ſed i amb⁹ enāz et aīalibus plumb⁹ et iſ ſeſt mē ſeſt qñs euſde gñis ab hōi-
bus maxie . Qua ppter eos hōimū qui beniuolētiāz beniuoli ſunt ergo ceteros lau-
dare ſolemus . Certe enāz quiſpiāz poſſet . Et in ipſis errorib⁹ familiāre dñem
hōiēm hōimū atqz amia ēē . Cūitates enāz amicitia cōmūē uidentur . Et legi-
latores circa hanc magis q̄ circa iuſtitiā ſtude uidentur . Concordia namqz ſiē
qđdam aīas ēē uidentur . Hanc aut maxie deſiderāt atqz expetunt . Diſcordia
uero ſeditionēqz tamq̄ rem inimicā maxie fugiunt atqz expellat . Et ſi ſint quidem
amia iuſtitiā nō eſt opus . Sin uero ſint iuſti indigent amicitia . Et id qđ maxie
iuſtū eſt ad amicitiam dñere uidetur . Nō ſolū aut amicitia res eſt neceſſaria
uerū et honeſta . Nam eos hōimū qui amant aīas laudare ſolemus . Copia
amīoz una qđam et ipā nō honeſta putatur pterea ſunt et qui pntāt ut
ros coſidem bonos eſſe atqz amicos . Controuēſia tamen de ipā nam nō mediocres
eſſe uidentur . Quidā a ſititudinem qđdam ipā ēē poſuere et ſiles et aīas
Qua ppter et ſilem ad ſilem inquirunt et monedulam . monedula ppter et ſilia .
Quidāz econtra ſculos mē ſeſt oīs tales inquirunt . Atqz de loīa ipſis alius

naturalisue pquirunt. Curpides quide iquens
Cum est siata tellus ipsa certe tu umbrem amat
Cum niger ere et her imbre ai celum timet
Afferat ut telluris in sinus cadat

Horatius aut. cōtinu dicens esse conduens. Et ex diuisis pulcē contrē ovi.
Et cōtēndē fieri unūsa sed hīs adūsa complures senānt alij. et empedocles
qui qdē sibi appere sibi sibi dicebat. At ē naturales quide dubitationes nūc o
mittamus. Non ē ad hanc sunt admodate considerandē. Que uo ad hōtes
et ad mores affectusq; ptiuent. eas cōsidemus. cū utriū mē dō hōtes ami
citiā fiat an fieri neq; at ut pūm hōtes amicitiam contrahūt unq; spūmā.
Et autū una spēs an plures sint amicitie spetico. Qui nāq; putant unā ex
eo spētē ēē ai qua magis est atq; minus non sufficiēti signo diamū diuindū. nā
et q; sunt diuisa spētē talem conditionē suscipiēt ac magis ratiā et minus diamū. Sed
de hīs antea diximus.

Capitulum 2^m

Debet autē hoc forasse si ipm amabile nobis fuerit notū. Non ē ē ama
ri uidetur sed ipm amabile. hoc autē. aut bonū aut iocundū. aut uale
le esse uidetur. per qd' efficitur aliquid bonū. aut uoluptas. Quare sit
ut amabile amabilia sint. ipm bonū et iocundū ut fines. Vtū igitur

bonū simplici ament hōtes an id quod ipis est bonum. Discrepant. n. nūq; ita si
mutuē et circa ipm iocundū. Videtur autē et id quisp; amare qd' bonū est sibi. Et esse
simpliciter qdē amabile simplici bonū cuiq; aut id quod est cuiq; bonū. Amat ē autē qd'
q; non id qd' est sibi bonū sed qd' apper. neq; quidq; id ēfert. Sūt ē ipm amabile.
apparens. Cū itaq; tria sint ea ppen que hōtes amant. in amatione quide rati
matariū rem. non dicitur amicitia quippe ai nō sit nāpiens amor. neq; uoluntas bō
illaz. Est ē richialē forsitan. uno bonū quāpiam uelle. Qd' si uult saluū illud uult
esse ut lēte ipē. At oportere ut ayunt amio bona grata ipius amia uelle. Eos
aut hōtes qui dicto modo uolunt aliam bona. beniuolos appellare solent etiam si
nō idē ab illo fiat. Mutuam namq; beniuolentiā amicitia ēē dicant. An ad
iungendū est. nō latentem. Sūt ē complures erga nō nullos hōtes quos nō
uidentur inq; beniuoli putantq; illos studiosos ēē uel fugi. Atq; fieri potest.
illoz enaz quāpiam modo eodem afficiatur ad illos. Igitur hōi unū quo
dem sibi beniuolentiā ēē uidentur. Amicos autē ipos quo nām pacto quisp;
an dixerit. Cum latrant ut erga se se mutuo sunt affecti. oportet igitur
amicos mutuā habere beniuolentiā ob aliquid eoz q; diximus. et uelle sibi

mutuo bona. neq; hoc ipso latere.

Capitulum tertium

Inueniunt autem illa tria in multis speciebus. Quare et amationes modo eodem
et amicitie differunt. Tres ergo sunt amicitie species totide et et amabilia
sunt. Ratione namque uniuscuiusque illorum mutua est amatio non latens
Atque qui sese mutuo amant hi bona sibi invicem volunt. et primo ratione qua amant
Qui igitur ob utilitatem se mutuo diligunt hi non per se sed hac sane diligunt ratione
quod aliquid a se mutuo capiunt bonum existit et hi qui amant ob voluptatem. Non autem
factos homines amant quia sunt tales sed quia sibi afferunt voluptatem. Qui igitur
ob voluptatem amant ob suum diligunt bonum. Et qui ob voluptatem. ob id etiam
quod sibi id etiam iocundum est amant. et non quia talis est is qui amatur sed quia
est utilis aut iocundus per accidens igitur hec sunt amicitie. Non est quoque talis est is
qui amatur sed quo vel bonum quippiam offert vel voluptatem. eo diligitur uti di
ximus? Atque tales amicitie facile dissoluntur. non permanebunt? ipsis sibi? Nam si
non utitur? iocundi sunt aut utiles amare sane desistunt. Constat autem utilitatem
non permanere sed alias aliis fieri. Cessante igitur eo propter quod erant amici. dissolvantur
et amicitia ipsa quippe cum ob illud sit orta ac conservata ad illud. Maxime autem
amicitia talis resenibus fieri videtur. Huius est etiam homines. non voluptatem sed
utilitatem sequuntur. Et in hiis etiam adolescentium atque iuvenum. qui sunt student uti
litati atque tales nec multum consistunt simulque vivunt. Interdum et nec sunt iocundi
Nec sane diutius indigent tali nisi sint utiles. Nam eo usque iocundi sunt quousque boni sequi
diutius aliquam habent cum laque amicitie et hospitalitatem amicitiam ponunt. Iuven
tum autem amicitia videtur ob voluptatem consistere. Vivunt etiam perurbatione et id motu
me sequuntur quod sibi ipsis est iocundum et quod est plenus. At cum mutatur etiam alia sunt
iocunda. Quo orta cito sunt amici. atque desistunt. Nam simul cum eo quod ipsis affi
cit voluptate. et amicitia ipsa mutatur. talis vero ceteris voluptatis. ceteris fit muta
tio. primum vero sunt primum sunt etiam ipsi iuvenes ad amorem. Amatoria est amicitia per
urbatione plurimum fit. et ob voluptatem. Quia propter et cito desistunt. eadem die pro
fita sepe mutantes. hi volunt totos dies una verum simulque vivere. Hoc est pacto
fit ut ipsis id quod per amicitiam suam affectant. bonorum autem hominum amicitia simili
usque vivunt perfecta est amicitia. hi namque mutuo sibi bona similiter volunt ut boni
boni vero sunt per se ipsis. Atque hi maxime sunt ut pater amicus qui bona suis amicis
suorum ipsis grata volunt. per se ipsis. ita sese volunt habere. et non per accidens.
permanet igitur horum amicitia. gratia sunt boni. At virtus res permanens est. et fixa
Atque horum utriusque bonus est. simpliciter et amico boni namque vivit. et absolute sunt boni.

pbant In hys ipis est et sibi mutuo credere et nūq̃ in uiriam facere. ceteraq;
ōia q̃ quidem amicitie maxie uere tenentur ēē. In ceteris aut̃ aīatib; nichil pluri
ea q̃ sūt hyscōia fieri. Nam qñ quidē hōies eos enīam dicere. cōfuerunt aīos
qui ob utilitatem amant ut aīatates suos amicos appellent. suos societates. u. a.
aiuatib; utilitatis grātia compari uidentur et item eos qui se p̃p̃e uoluptatem
mutuo diligunt uti pueri. nos enīam fortasse tales quidem hōies amicos appellare o
porteret. Afferre it̃ species amicitie plures ēē. Atq; p̃o quidem et p̃p̃e amicitia eam
ēē. que bonoz et hominū. uos q̃ boni sūt sunt. Ceteras aut̃ per similitudinem amicitias ēē.
Quo nāq; bonū quoddam t̃p̃is est. et sile quoddam. eo nimis hū sūt amīci qui ta
les amicitias hūt. Id ēi qd' affert uoluptate. bonū qddam is est ut patet qui uo
luptatem amant. non aut̃ multū bee copulandū. nec idem ob uoluptatem utilitatē
uoluptatēq; sunt amīci. Nam ea que p̃ accidens sūt. non minū coniunguntur. In has
aut̃ species amicitia distributa in aīos quidem hōies. erunt ob uoluptatem aut̃ uo
luptatem amīci hac sane rōe similitudinem sēcutes. sed bōi uiri p̃p̃e se ipsos sūt aī
ci. Ea namq; rōe qua boni sunt sese mutuo diligunt. Sic igitur simpli sūt aī
ci ut illi p̃ accidens. et quia sunt similes istis.

Capitulum quintum

T aut̃ i uiribus quidā labat quidam actu bōi dicitur sic et
i amicitia fieri solet. Amicorū ēi alij sūt uiuentes. gaudent se mu
tuo bonaq; conserunt. Alij dormientes aut̃ locis sēcūti. nō op̃at̃
ut qdē sed ita sēcūti ut op̃entur amice. loca namq; nō dissol
uunt simpliciter aīatib; sed op̃ationē quid si diuiniū absentia sūt. amicitie q̃
uidentur obliuionē efficere. Vnde illa ē orta sentētia. Complures iam dissolue
tant uiritas amicitias. Atqui neq; senes neq; senem uidentur esse ad aīatib; ap
ti. Nam ex aqua ad modū ortum ex ipis uoluptas. nemo aut̃ uisari aī eo p̃t
qui molestiam afferat. aut̃ nō sit iocundus. Maxie namq; natura uidetur mo
lestiam qdē fugere oblectamenta aut̃ afferre. Qui uero se qdē mutuo pro
bant nō aut̃ simul uiuunt. Itq; beniuolis magis sūt siles q̃ aīci. Nichil ēi tā
p̃p̃e est aīcorū q̃ uiuere simul. Nam egentes qdē utilitatem afferant. At sūt
degere atq; uiuere. bōi et aī ipi. nos u. solitarios ēē minime deet deet. At
fieri nō potest ut sūt uersentur nisi sint mutuo sibi iocundi. cūdeq; sibus gaudeat
qd' qdē amicitia sodalitia uidetur hōie. bonoz igitur hōim amicitia. maxie
est ut sepe dixim? amicitia. Nam amabile quidē et expetibile ēē uidetur qd' ē
simpli bonū. aut̃ iocundū. Cūq; uero qd' est aīq; tale. At hōi bono p̃p̃e. her uia
q̃ uir bonus amabilis est. ac expendit sane. At uero amatio qdē siles est affert.

huius amicitia uero habitui Amatio uaq; non minus est ad eas res q; ad uacant. Amici aut amant sese mutuo a electione. Electio uero ab habitu pfectissimum atq; uoluit. Istic bona quos amant. illoz gratia. no pen affectu qdem sed habitu. Et amantes amicum. id amant plane qd sibi ipsis est bonu. Vnde et bonus facit amicus. bonu fit ei cui iam est amicus. Vterq; igitur. et id qd sibi ipsi bonu est amat et par reddit uoluntate atq; iocunditate. Dicitur et amicitia equalitas Atq; hec ipsa. bonoz maxie hoim amicitie insunt.

Capitulum secundum

Ni seueris aut atq; seculis? tanto minus fit amicitia qnto difficiliora sunt et minus iustitudo conuictioq; gaudent. Per et ad aicitiam maxime spectatur et ipsam efficiunt. Quo circa iuuenes quidem atq; seculi. aut no atq; conuictio aut aicitias. Non et sunt huius amia quib? no delectantur. Similiter et seueri sed tales beneuolunt quide mutuo sibi sunt. Et et bona uolunt et pcepti se ad necessitates. Amici no no nimium sunt. igitur qd no fil. degerunt neq; se mutuo delectantur q; quidem ad ipsas amicitias maxie ptingere uidentur. No fit aut ut amicitia pfecta quispiam plumb? fit. Amicus queadmodum dū nec ut plures etiaz. Adamant. Et exupant filis. Tale at. ad unum apm est fieri. multos no eidem uelmente docere placere non facile est. fortasse nec boni et oportet etiaz et experientiam accipe et consuetudine si. Qd quide ut p. et p. difficile. Obutilitatem et ac uoluptate. multis placere quis potest. Complures et sunt tales In breuiq; tpe subminationes et obsequia patifunt. Paru aut ea magis sunt amicitie que ob uoluptate pflatur. Cui eadem ab uoluptate p. unt. et sese mutuo gaudent aut esdem. Quales sunt ipse iuueni amicitie In et et liberatis in huius amicitias magis eo. At ea q; ob utilitatem constat. Iuueni et eo qui quiesci uacant quq; sordidi sunt. beati etiaz hoies utilib? no igitur sed iocundis. Cui quibulda et si uiuere uoluit ac conuictum. Et molestū pro sane sustinent tempore. Coniune uero nemo. nec ipm bonū tollerare potest. si dolore ipm afficiat. quare iocundos querunt amicos sed fortitan et bonos oportet. Cui sit tales et etiaz ipis. Et et ipis merunt uniusa q; amicitia in et oportet. At hoim huius qui sunt et potestantibus conuictum diuisis ut uidentur. amicis alij et sunt ipsis uiles. Alij iocundi ut autem ambo sint idem non nimium fit. Neq; et am uoluntate iocundos qruunt. neq; uiles ad honesta sed faceros quidem qruunt uoluptates appetentes. Habiles aut et uersutos ut agant ea q; sunt pcepta atq; hec hoie et eodem non nimium sunt. Dicitur est aut nichilofu hoim iocundi simul ac utile et